

DARBININKAS

Vol. LXXXII, Nr. 10

Vasaris - kovo 7, 1997 Penktadienis-Friday

PERIODICALS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00 -

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- Studija "A Propos" ėmėsi kurti reprezentacinį videofilmą "Lietuva šiandien". Naujajį filmą kurs poetas, publicistas, teatro ir kino režisierius bei studijos "A Propos" direktorius Vytautas V. Landsbergis. Tikimasi, kad filmas bus baigtas rugpjūtį. Pusvalandžio pasakojimą apie Lietuvą ketinama platinti per Lietuvos ambasadas užsienyje, kelionių agentūras, kino ir video produkcijos platinimo kompanijas. Bankas "Hermis" filmo kūrimui skyrė 30 tūkst. litų finansinę paramą.

- Gedimino technikos universiteto rektorius Edmundas Zavadskis įteiktas Europos menų, mokslų ir profesijos akademijos garbės akademiko diplomą. Romoje apdovanojimą įteikė akademijos prezidentas Frenko Cioci. Edmundą Zavadskį priėmė Popiežius Paulius II.

- Valstybinės įmonės "Lietuvos telekomas" Druskininkų telekomunikacijų tarnyba pirmosiomis šių metų dienomis išleido Druskininkų miesto telefonų knygą. Naujajame leidinyje pateikti kurorto įstaigų, įmonių, gyventojų telefonų numeriai ir adresai, surinkti 1996 m. spalio mėnesį. Lig šiol druskininkiečiai naudojo telefonų knygą, išleista 1993 m. Druskininkuose jau keletą mėnesių pokalbiai miesto telefonais mokami. "Telekomo" tarnybos viršininkas Š. Ratkevičius džiaugiasi, kad druskininkiečiai neniokoja "Telekomo" turto - nė vienas taksofonas dar nebuvo išplėštas, tik retkarčiais pavagiami rageliai. Sunkiausia "Telekomo" darbuotojams suskaičiuoti surinktus iš telefonų centus. Tarp miestinių pokalbių žetonams skaičiuoti buvo naudojamas specialus aparatas. Dabar juo jau nebegalima naudotis, nes į taksofono metamos 10 ir 20 ct. nominalo monetos.

- Varėnos rajono miškų masyve geologai baigė 20 metų trukusias geležies rūdos paieškas. Lietuvos geologijos tarnybos direktorius G. Motūzas teigia, kad Dzūkijoje rasti dideli masyvai aukščiausios kokybės geležies rūdos. Geologai džiaugiasi, o ekologai baiminasi. Rajono savivaldybės ekologė Svetlana Griškevičienė mano, kad jei lietuviams imtų patys eksploatuoti rūdą, pasekmės būtų tragiškos: pasikeistų gruntinio vandens sudėtis, būtų nuniokoti gražiausi Lietuvos šilai. Anot S. Griškevičienės, geležies rūda slūgso gana giliai, todėl reikėtų įrengti šachtas. Rajono ekologė abejoja, ar Lietuva turėtų ekonomines naudas tik eksportuodama rūdą. Juk šalis neturi sunkiosios pramonės.

- Vilniaus "Stiklių" bendrovė, prieš 8 metus sostinėje įkūrusi vieną pirmųjų privačių kavinių, dabar turinti 3 restoranus, alinę, parduotuvę, vyninę, atidarė 20 kambarių prabangų viešbutį, kurį XVII amžiaus prancūzų dvaro stiliumi įrengti padėjo dizainerė iš Paryžiaus A. Touloures. Nakvynė "Stiklių" viešbutyje kainuos 440-1200 litų. Viešbučio savininkų manymu, jis atitinka 5 žvaigždučių kategoriją. Tikimasi, kad viešbutis taps populiarius svečių tarpe.

TAUTOS NEPRIKLAUSOMYBĖ GLOBALINĖJE APLINKOJE

Jonas Pabedinskas

Retom progom, kaip šiandien, mes sustojame savo kasdienybės rutinoje pagalvoti apie mūsų tautai garbius, svarbius ir artimus reikalus. Pamėginkime šį kartą, kad ir trumpai, pasvarstyti, kas ir kaip skatino mūsų tautietį siekti ir išlaikyti nepriklausomybę, kas lietuvių laukia nesenai atstacių savo krašto valstybinguma, ir pagaliau spėti, kaip jam gali sėksti ateinančioje globalizuotoje padėtyje. Kitaip tariant, pagalvokime apie tautos nepriklausomybę globalinėje aplinkoje.

Pasižiūrėję į netolimos praeities kovas dėl nepriklausomybės, pastebėsime tų įvykių kulinacinius taškus, kurie parodo nuosaikų tų pačių tikslų siekį, bet taip pat dažnai didelį aplinkybių, metodų ar nusiteikimų skirtumą.

Mūsų pirmosios po pirmojo pasaulinio karo, 1918 metų, nepriklausomybės atstatymo reikalais žemaitijos vyskupas Karevičius lankėsi Vokietijoje. Apie tai pasipasakojo kunigui Myk. Vaitkui ("Keturi ganytojai"): "Sugalvojom, tasgats, kad man reik vykti pas vokiečių galvas prašyti, kad paskelbtų nepriklausomą Lietuvos valstybę... Dabar - pas kurį galiūna pirmiausia vykti?"

Pas patį Kaizerį? Ir per aukštas paukštis ir, nenuiteikus mažesniųjų, galėtume visą reikalą prakišti. Yra dar trys didieji viešpačiai: vyriausias Kariuomenės vadas generolas Hindenburgas,

gas... Pasiūlė tačiau nuvykti pas Hindenburgą ir Ludendorfą pasikalbėti. Nežiūrint to, kad pas jį net papietavo, Hindenburgas sakėsi neturįs dėl Lietuvos padėties nuomonės ir pasiuntė pas generolą Ludendorfą. Tas išklaušė ir pažadėjo apsilaušinti ir pagalvoti, o dabar vyskupą nusiuntė vėl pas grafa Hertlingą. Šis vėl žmoniškai mane priėmė, paprašė papiepti. Pietaujam, tasgats, ir šnekam apie šį, apie tai...

Paskui skamba telefonas - kalba generolas Ludendorfas Hertlingui. O pastarasis paskui sako: "Turėjau garbės kalbėtis su ekselencija generalkvartirmeisteriu Jūsu, ekselencija, reikalu: ponas generolas Ludendorfas sutinkas, kad Lietuva būtų paskelbta nepriklausoma..." Na, man nieko kito nelieka (nors pats, kaip sakiau, (nukelta į 4 psl.)

Šis priėmė mandagiai, bet santūriai. Užsiminis apie Lietuvos nepriklausomybę, jis iš karto stačiai ir atvirai pareiškė, kad jis pats esąs ir būsiąs tam prieš-

gas... Pasiūlė tačiau nuvykti pas Hindenburgą ir Ludendorfą pasikalbėti. Nežiūrint to, kad pas jį net papietavo, Hindenburgas sakėsi neturįs dėl Lietuvos padėties nuomonės ir pasiuntė pas generolą Ludendorfą. Tas išklaušė ir pažadėjo apsilaušinti ir pagalvoti, o dabar vyskupą nusiuntė vėl pas grafa Hertlingą. Šis vėl žmoniškai mane priėmė, paprašė papiepti. Pietaujam, tasgats, ir šnekam apie šį, apie tai...

Paskui skamba telefonas - kalba generolas Ludendorfas Hertlingui. O pastarasis paskui sako: "Turėjau garbės kalbėtis su ekselencija generalkvartirmeisteriu Jūsu, ekselencija, reikalu: ponas generolas Ludendorfas sutinkas, kad Lietuva būtų paskelbta nepriklausoma..." Na, man nieko kito nelieka (nors pats, kaip sakiau, (nukelta į 4 psl.)

Šis priėmė mandagiai, bet santūriai. Užsiminis apie Lietuvos nepriklausomybę, jis iš karto stačiai ir atvirai pareiškė, kad jis pats esąs ir būsiąs tam prieš-

ba telefonas - kalba generolas Ludendorfas Hertlingui. O pastarasis paskui sako: "Turėjau garbės kalbėtis su ekselencija generalkvartirmeisteriu Jūsu, ekselencija, reikalu: ponas generolas Ludendorfas sutinkas, kad Lietuva būtų paskelbta nepriklausoma..." Na, man nieko kito nelieka (nors pats, kaip sakiau, (nukelta į 4 psl.)

MOMENTAI IŠ VASARIO 16-OSIOS PRIĖMIMO LIETUVOS AMBASADOJE WASHINGTONE

Amb. dr. A. Eidintas įteikia Vyčio Kryžiaus V laipsnio ordiną Lietuvos šaulių sąjungos išeivijoje vadui M. Aba-riui.

Priėmimo kandidatų NATO šalių atstovai: (iš kairės) Rumunijos ambasadorius M. Dan Geoana, Lenkijos ambasadorius J. Kozminski, Lietuvos ambasadorius dr. A. Eidintas, specialus Prezidento padėjėjas, National Security Council Centrinės Europos šalių direktorius Daniel Fried ir Ukrainos ambasadorius L. Ščerbak.

IŠRINKTAS NAUJAS TAUTININKŲ VADAS

Naujuoju Lietuvių tautininkų sąjungos pirmininku išrinktas buvęs miškų ūkio ministras ir Lietuvos ambasadorius Vokietijoje, 69 metų Vaidotas Antanaitis. Jis pakeitė Jungtinės frakcijos Seime seniūną Rimantą Smetoną, kuris sąjungai vadavo nuo 1990 metų rugsėjo. Naujo pirmininko kandidatūra buvo svarstoma jau gerokai prieš sąjungos suvažiavimą. Suvažiavimo dalyviai buvo pasidaliję į dvi

stovyklas - smetonininkus ir antanaitininkus. Rimantui Smetonai buvo priekaištaujama dėl finansinės veiklos pažeidimų, istatų nesilaikymo, taip pat dėl nesėkmingų Seimo rinkimų, kuriuose buvo laimėtas tik vienas mandatas. Tautininkų nuomone, rinkimuose į parlamentą tautininkai nesugebėjo pabrėžti savo savarankiškumo ir išskirtinumo iš kitų dešiniųjų partijų.

LR

Mieli tautiečiai,

Lietuvių Krikščionių demokratų rėmėjai nutarė kreiptis į mūsų veikliąją visuomenę, prašydami pagalbos Lietuvos savivaldybių rinkimams, kurie įvyks kovo 23 d.

Šie rinkimai ne mažiau svarbūs, kaip Seimo rinkimai. Kada gi pagaliau atsigaus mūsų kaimo žmonės, nuo kurių priklausė mūsų tautos laisvės atgavimas? Jie išlaikė savo kilmę, tikejimą ir kalbą vergijos metais. Mums reikia skubiai paremti kandidatus į savivaldybes, nuo kurių priklausys Lietuvos žmonių ekonominis atsigavimas.

Lietuvos Krikščionių demokratų partijai reikia lėšų: rinkiminei spaudai, skelbimams provincijoje, kandidatų išvykoms. Todėl kviečiame visuomenę kuo didesne auka paremti krikščioniškais principais besivadovaujančią partiją.

Už aukas būsime dėkingi -

Fr. V. Bagdonavičius, MIC
Danutė Bindokienė
Jadviga M. Damušienė
Adolfas Damušis
Petras Kisielius
Č. Masaitis
Dr. J. Meškauskas
Jonas Pabedinskas
Pranas Povilaitis
Marija Remienė
Kun. V. Rimšelis, MIC

Paramos čekius prašytume adresuoti LKPD Rėmėjams ir siųsti Kostui Dočkui, 1901 S. 49th St., Cicero, IL 60804

PIRMĄJAI LIETUVIŠKAI KNYGAI - 450

Šilutės Kultūros ir švietimo skyrius, Felikso Bajoraičio viešoji biblioteka, dailės mokykla ir paštas organizuoja pašto voko ir medaliaus projektą "Martyno Mažvydo pirmąjį lietuvišką knygą - 450". Kviečiami dalyvauti jau-

nieji dailininkai. Premijomis bei diplomais bus apdovanota po tris 5-9 ir 10-12 klasių moksleivių. Darbų paroda bus atidaryta gegužės 31 dieną bibliotekoje.

R

Gruodžio 18, 1996: estai: Ilvi J. Cannon, ELLA pirmininkė, Ylo Anson, Pasaulio Estų Bendruomenės pirmininkas; latviai: Vaira Paegle, Pasaulio Latvių Bendruomenės pirmininkė, Valdis Vinkels, JAV Latvių Bendruomenės vicepirmininkas visuomeniniams reikalams; lietuviai: Algimantas Gureckas, buvęs Lietuvos misijos prie JT patarėjas ir Lietuvos ambasados Washingtono patarėjas; Elona Vaišniene, PLB visuomeninių reikalų patariamojo komiteto narė.

ELLA ATGAIVINA VEIKLĄ

Elona Vaišniene

Ne vienam iš mūsų atrodė, kad Lietuva, Latvija ir Estija, atstacių nepriklausomybę, išplaukę kaip gubės į pasaulinį ežerą, palikdamos išeiviją su jos politine parama kaip vištą ant kranto. Nebereikalinga pasijuto ir Estonian, Latvian, and Lithuanian Alliance (ELLA), išvysčiusi itin sėkmingą veiklą Connecticut valstijoje 1989-92 metais. Veikla pasižymėjo geras ryšiais su televizija, pokalbiais per radiją, straipsniais ir laiškais redaktoriams laikraščiuose, išradin-gom demonstracijom ir glaudžiais ryšiais su Connecticut nariams kongrese. Visi kongreso nariai iš Connecticut priklausė Baltic Caucus ir rėmė Pabaltijo reikalus kongrese.

Nepriklausomybei įsitvirtinant ir laikui bėgant, vis dėlto ėmė aiškėti, kad Pabaltijui geriausias priėjimas prie JAV kongreso narių yra per savo išeivius, JAV piliečius, nes jie turi ne tik priėjimą, bet moka ir juo naudotis. Tad prireikus JAV pritarimo Pabaltijui pateikti į NATO, ELLA,

nutarė atgaivinti veiklą; pirmiausia užsibrėžė pasikalbėti su visais Connecticut atstovais kongrese.

Connecticut atstovai, išskyrus naujai išrinktą John Maloney, turi nemažai įtakos kongrese. Senatorius Christopher Dodd yra užsienio reikalų komiteto narys ir vadovavo Democratic National Committee; senatorius Joseph Lieberman palaiko ryšius su prezidentu nuo tų laikų, kai Yale universitete-tėis studijuojančiam Bill Clintonui davė darbą savo advokatų firmoj; Nancy Johnson yra Atstovų Rūmų etikos komiteto pirmininkė; Rosa DeLauro buvo viena iš kalbėtojų per demokratų Konvenciją; Barbara Kennelly yra svarbiojo Ways and Means (lėšų skirstymo) komiteto narė ir Atstovų Rūmų "Democratic Caucus" vicepirmininkė.

Pirmas ELLA susitikimas su atstove Barbara Kennelly įvyko gruodžio 18 d. ir užtruko dvigubai ilgiau, negu buvo baltijui pateikti į NATO, ELLA,

(nukelta į 3 psl.)

LIETUVA LIKS IR BE ĮVAIZDŽIO, IR BE PINIGŲ

Jau kurį laiką prie Klaipėdos kaupiasi kroviniai, ypač metalo. Taip atsitiko dėl to, kad susikirto dviejų žinybų - Susisiekimo ministerijos ir Muitinės departamento - reikalai. Muitininkai, vykdydami praėjusių metų gruodžio 6 dienos įsakymą, turi užpildyti šūsnis tranzitinio metalo krovinių dokumentų. Tai padaryti muitininkai fiziškai nepajėgia, todėl laivai uoste stovi po 8-15 valandų, o prastovos jiems kainuoja po 10-15 tūkst. USD. Šios kliūtys gali atbaidyti krovinių siuntėjus ir vežėjus. Jūrų krovinių kompanijos vadovas teigia, kad kompanija spalio mėnesį pasiekė rekordą - apdorojo 450 tūkst. tonų metalo krovinių. Nesenai Lietuvos susisiekimo ministras su tarptautinės korporacijos "Trans World Group" atstovais pasirašė ketinimų protokolą, pagal kurį per Klaipėdos valstybinį jūrų uostą per metus būtų pergabenta iki 5 mln. tonų metalo.

LR

ANTRASIS VILTIES PREZIDENTAS

Vaidotas Žukas

Lietuvos katalikų radijo vadovas Vaidotas Žukas kartu su savo rėmėju Seimo nariu Algirdu Patacku š. m. vasario 20 d. pradėjo kelionę po Jungtinių Valstijų lietuvių kolonijas. Vasario 22-23 d. dalyvavo New Yorko lietuvių parapijos pamaldose ir susitikime su bendruomene. Vasario 28 d., kovo 1, 2 ir 5 d. - susitikimai su lietuvių Chicagoje, kovo 9 d. - Montrealyje, vėliau Ottawoje, Toronte. Kovo viduryje lankysis Bostone.

Vaidotas Žukas sako:

Kas dabar svarbiausia Lietuvai? Svarbiausia nugalėti pilietinį abejingumą ir reformų baimę. Tai yra reikia įvykdyti ne valdančiai partijai patogias reformas, bet Lietuvos žmonių laukiamas reformas. Pagal Lietuvos Konstituciją prezidentas turi būti arba nepartinis, arba būtinai privalo sustabdyti savo veiklą politinėse partijose. Kol kas čia matau daug neatitikimo su realybe. Juk aišku, kad atėjus ir aukščiausią valdžią toks žmogus kviečia į savo komandą sąvokus, savo partijos žmones.

Aš siūlyčiau visai kitokį valdymo organizavimą. Prezidento patarėjai turėtų būti žmonės, laisvi nuo partinės priklausomybės, arba partine prasme neprietaringi žmonės, bendrą Lietuvos reikalą statantys aukščiau partinių, ar, neduok Dieve, savo klanų interesų.

Kitas man labai rūpimas klausimas, tai krikščioniškas momentas. Dar garbingasis popiežius Pijus X yra sakęs, kad jeigu iš visuomenės išvairys Dievą - išvysis ir teisingumą. Jau ne kartą Lietuvos spaudoje, per TV ir radiją minėjau, kad savo politinėje veikloje nesiremiau Bažnyčios autoritetu, tačiau krikščionišką pareigą man, kaip asmeniui, labai svarbi. Mane labai neramina, kad kolei kas Lietuvos politikoje nėra aiškūs moraliniai kriterijai - ne tik politikoje, bet ir, pavyzdžiui, tokioje įtakingoje srityje, kaip spauda ir TV. Aš nesuprantu dabartinio prezidento, Seimo pirmininko ir ministro pirmininko abejingos laikysenos paplitus išūliausioms nešvankyboms Lietuvos TV kanaluose. Savo valstybės dvasine sveikata besirūpinantis prezidentas gali įtakoti daugybę akcijų šeimos tvirtumui, gausumui ir ištikimybės palaikyti, apskritai - tėvynės moralei švarai apsaugoti. Kol kas nei iš vienos politinės grupuotės nesulaukėm tvirtesnės politikos moraline prasme. O nusikaltimų, kyšininkavimo, lėšų švaistymo ir plovimo košę srėbti tenka šimtams tūkstančių Lietuvos žmonių.

Paskelbęs apie savo ketinimą kelti kandidatūrą ateinančiuose prezidento rinkimuose, gaunu vis naujų pakvietimų atvykti į įvairias Lietuvos vietas. Su žmona Aukse ar su savo patarėjais žėnės ūkio klausimais verslininku Aloyzu Liaugaudu (auginančių grūdines kultūras ir sta-

tančių ant Lietuvos upelių kelias elektrines) jau lankiausi Kaune, Jonavoje, Marijampolėje, Šakiuose, Želvoje, Raseiniuose, Plungėje. Apskritai vyrauja palankios, pritariantys nuotaikos. Bet aš nenoriu jų pervertinti - juk iš tų kelių šimtų ar pusės tūkstančių, kurie ateina į susitikimus, dauguma yra girdėję apie mano pasiūlymą ir tam nėra abejingi. Abejingieji tiesiog neitų į susitikimą. Prieš porą savaitių susitikęs su žemaičiais Plungės kultūros namuose tarp kitų gavau vieną raštelį, kuriame mano idejoms palankus žmogus rašo: "Vargu, ar tamstą išrinks, nes žmonės nori bedievio". Tačiau kiti tiesiog reikalauja pažado, kad neatsisakyčiau savo ketinimo kelti kandidatūrą prezidento rinkimuose.

Pagal apklausas bent 70% Lietuvos gyventojų save laiko krikščionimis katalikais. Tai sako, kad žmonės pasitiki, arba tiksliau nori pasitikėti, krikščionišku prad, t. y. tokia politine santvarka, kuri šalia būtinąjo laisvės principo būtinai stato ir atsakomybę. Mano mėgiamas Lietuvos ambasadorius ponas Vytautas Dambra savo žodyje, tar tame prieš porą metų Lietuvių fronto bičiulių susibūrimo Los Angeles, apgailėstavo, kad ir mūsų Konstitucijos tekstas turi stiprią liberalizmo dozę. Jis kalbėjo: "Nejau mes vis jaučiamės kokie baudžiauninkai ar bailiai, kad kompromiso vardan užstatytume didžiulius savo principus". Aišku, kad tolerancija yra tas pagrindas, kuriuo remiasi modernioji demokratija. Bet laisvė ir savivalė yra skirtingi dalykai. Anot palaimintojo Matalaičio, geriausias kovos metodas yra "blogi nugalėti gerumu". Bet juk "gerumas" tai ne saldi šypsenėlė, ne įgrisė moralai, bet konkretūs, geri, prasmingi dar-

Atsiliepimai apie Vaidoto Žuko pasiryzimą kelti savo kandidatūrą ateinančiuose Prezidento rinkimuose

Mielas Vaidotai, sveikinu Tave, kad išėjai į politiką. Išlaikyk kietai užsispyrusiai iki galo. Kad Tave visos dangaus galybės, visi šventieji, o ypač Švč. Mergelė iki galo, iki paskutiniųjų jėgų remtų. Man vis dėlto akys truputį šviesėti ima. Dėkoju už kun. Aliulio laiško fotokopiją. Jis protingas žmogus ir teisingai rašo: viskas bus daroma, kad Tu nepraeitum, bet... CORAGGIO E AVANTI! (DRASOS IR PIRMYN!). Tu esi tas katalizatorius, kuris bando išvesti naujus žmones į politiką - rūpinimasi Lietuva. Iki šiol Lietuvoje jaunimas išsigančes seniu ar įkritę į apatiją, visuomeniškai neegzistuoja. Tu esi priešingybė. Tavo uždegta liepsna ir pastangos bus kelrodės kitiems. Štai kodėl Tave reikia baisiausiai palaikyti. Tavo dvasinis ir politinis patarėjas labai gražiai Tave pavadino Antruoju Vilties Prezidentu. Tai puikus žodžiai.

"Kauno dienoje" teisingai kalbi apie "komandą" arba ekipą. Žinoma, kad protingo didelės srities vadovo, galvos bruožas nėra pačiam viską nuspręsti, daryti, sugalvoti, bet turėti protingus žmones aplink save, mokėti juos pasirinkti, mokėti su jais dirbti - tai pati didžiausia dangaus dovana. Kad Tu gali daugiau negu kiti, aš tam turiu visus įrodymus. Žodžiu, aš Tave palaikau ir palaikysiu.

**Dailininkas
Žibuntas Mikšys**
Paryžius

Ką tik išgirdau per Lietuvos radiją Jūsų pokalbį su žurnaliste Madona Lučkaite ir sužinojau, kad jūs žadate kandidatuoti į Lietuvos Prezidento postą. Esu maloniai nustebinta. Per šį trumpą interviu aš patikėjau Jumis - šiaip jau esu nusivylusi visais Lietuvos politikais. Visa širdimi Jums pritariu. Gerbiu Jus už tiesų

bai, tai natūralūs, žmogiški, kultūringi santykiai, gerbiant kiekvieno laisvę, kiekvieną nuomonę.

Mano galva ir širdžia, įtakingas politikas turi rūpintis ir visu, ir detalėmis. Geras prezidentas bus jautrus ir tarptautinei politikai, ir skriaudžiamam veikeliui - netgi jei jis dar tebėra motinos iščiose. Tai žmogus, kuris rūpinasi valstybės reikalais, siekia Lietuvos gerovės nepaisydamas partinės priklausomybės ar tikėjimų skirtumų, kuris pirmiausia įtakoja labiausiai pažeidžiamų mažųjų ir senųjų gyvybę, bet taip pat kuris siekia užtikrinti plačiausias galimybes verslui.

Vaidoto Žuko gyvenimo ir veiklos šūkiai: asmens vertinimas, kūrybingumas ir nuolatinis atsinaujinimas; tvirta šeima - pirmoji valstybė ir pirmoji Bažnyčia; kitiems - tolerancija, sau - aukščiausių krikščioniškų vertybių siekimas; tvirta ir savita valstybė tautų bendrijoje.

Lietuvos katalikų radijo vadovas Vaidotas Žukas su savo rėmėju Seimo nariu, Lietuvos Nepriklausomybės signataru Algirdu Patacku.

žodį, sąžiningumą, atvirumą. Tikiu, kad Jūs Lietuvos neišduosite, kaip išdavė ir apvogė daug kas. Esu pasirėngusi, kiek galėsiu, Jums rinkiminėje kovoje padėti - ji, aišku, bus sunki, bet Jums padės dori Lietuvos žmonės ir Dievas - gal vėl padarys stebuklą, kaip sausio 13-ą. Bent jau savo visus draugus, gimines, savo gatvės gyventojus agituosiu už Jus.

Mokytoja

Irena Balčiūnaitė
Alf. Lipniūno vid. m-ls,
Panevėžys

Džiaugiamės, kad tikrai žinosime, už ką balsuoti. Tapkite Prezidentu. Jei tai turėtų kokios nors įtakos, pagal išgales mielai garsintume Jūsų vardą bei mintis Kaune ir kaime.

Esame susiję su spauda, tautine kultūra, kompiuteriais bei daugiavaikių šeimų reikalais.

**Rasa ir Jūris
Ambraziejai**

Babai

Pastarųjų metų įvykiai atgrasė mane nuo politikos, tačiau... Kas ryt klausausi Lietuvos Katalikų radijo. Manau, kad Lietuvai galite būti dar labiau naudingas. Jeigu Tamstos pasiryzimas kandidatuoti ateinančiuose Prezidento rinkimuose yra tvirtas, padėsiu kiek galėdamas.

Albinas Stankevičius,
Kėdainių mokyklos
direktorius

Labai džiaugiuosi aš ir džiaugiasi mano draugai, kolegos, kad Jūs ryžtės dėti Lietuvos ateities bolotiruotis rinkimuose į Lietuvos Prezidento postą. Žinokite, tai Dievas kviečia Jus padėti Lietuvai ir mums, vargstantiems žmonėms...

Aldona Vasiliauskienė
Klaipėda

Išgirdau per radiją kalbant Jus, kad planuojate būti Lietuvos vadovu... Ir kas įvyko su manimi: pradėjau verkti ir juoktis, šaukti "Tėve mūsų"... Argi mano troškimai ir svajonės išsipildys; jėgos silpsta, bet dabar dar norisi pabūti, kol Lietuva pradės džiugauti, sulaukusi tikrų savo sūnų, kurie dirbs tėvynės tikram atgimimui.

Kristina Rimkutė
kunigo karžinio
Stasio Rimkaus sesuo

ALRKF įsijungia į CCA sąjūdį

Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacija yra pakviesta ir sutiko įsijungti į naujai įkurtą Amerikos Katalikų sąjūdį "Catholic Campaign for America". CCA organizacija yra pasiryzusi sugrąžinti į viešąjį gyvenimą tradicines Romos Katalikų tikėjimo tiesas moralės bei socialinio teisingumo srityse. Tarp šio sąjūdžio steigėjų yra New Yorko Kardinolas John O'Connor, Philadelphia Kardinolas Bevilacqua, buvęs JAV Kabineto narys Ildo globėjas William Simon ir buvęs JAV Švietimo departamentu vedėjas bei žinomas autorius William Bennett. ALRK Federacijos pirmininkas adv. Saulius Kuprys pažymėjo, kad šitas pakvietimas yra Federacijos veiklos įvertinimas bei puiki proga pasidalinti Federacijos 90 metų patirtimi Katalikų akcijos srityje. Federacija yra įtraukta į šios organizacijos centrinį komitetą.

Vaidotas Žukas tarp vienuolių pranciškonų - Tėvo Benedikto ir Tėvo Severino.

DARBININKĄ laiškai pasiekia
ir elektroniniu paštu (E-mail)!

Mūsų adresas: 103517,107@compuserve.com

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose ir imigraciniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. (860) 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest Pkwy St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Istaiga veikia naujoji vietoj - OHLERT-RUGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Istaigų krepiančias paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.
-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI I VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINTU.

**Fasolino
MEMORIALS**

66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282; 326-3150
-TAI MŪSŲ VIENTELĖ VIETA-
GAUSI PARODŲ SALĘ-

**KVEČAS
JONAS**
1933 + 1976

**VYTIS
KELIONIŲ IR TURIZMO
AGENTŪRA**

- ✕ LĖKTUVAI
- ✕ LAIVAI (CRUISES)
- ✕ TRAUKINIAI (AMTRAK)
- ✕ AUTOBUSAI
- ✕ NUOMOJAMOS MAŠINOS
- ✕ VIEŠBUČIAI
- ✕ IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS

GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ
MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA
VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
40-24 235 Street, DOUGLSTON, N. Y. 11363
TEL.: 718 423 - 6161, 1 - 800 - 77 - VYTIS
FAX 718 423 - 3979

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Periodicals postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoją REDAKCINĖ KOMISIJA —Kovo 11-oji - viena Pabaltijo
revoliucijų

Viena tikrai aišku: buvom liudininkai, kaip gyva istorija virsta išraiškia mitologija, o ankstesnė mitologija tampa atgrasiai niekam nereikalinga, neišskiriant poezijos, kuri paprastai yra pakankamai atlaidi ir gailiatinga socialinėje žmogaus aplinkoje vykstantiems ūmesniams išoriniams pokyčiams, perversmams, revoliucijoms. Nors nežinia, ar tikslu būtų vadinti revoliucija tai, kas per palyginti trumpą laiką įvyko Lietuvoje bei daugelyje post-sovietinių valstybių, subliūskus "blogio imperijai". Revoliucija įprastai, ir neabejotinai teisingai, asocijuojasi su destrukcija, kraupiais praradimais, karštinga vertybių kaita. Tiesa, neginčijamas prarasties ženklas galbūt tvyrojo (ir, be abejonės, tebetvyro) ties Vakarų civilizacijoje akivaizdžiai juntamu moraliniu, o tuo pat ir kultūrinio nuosmukio, kurį yra įvardinęs ne vienas mastytojas, kūrėjas ar tiesiog atidesnis stebėtojas, kruopščiau susipažinęs su dviejų tūkstančių metų žmonijos eiga. Tačiau tai, kad, susiklosčius aplinkybėms, Lietuva tapo laisva, buvo daugiau Apvaizdos ir užslėpto, bet niekur neišnykusio, tautinio tapatumo proveržis, o ne nelauktas esminių, ir visuomenę iš paaknų griaujančių, nesutramdomų jėgų triumfo rodiklis. Lietuva, išsivadavusi iš priespaudos, kruvinosios komunistinės vergijos, kaip mėgta buvo sakyti išeivijoje, tapo nepriklausoma Europos valstybe, tačiau jos kelias nebuvo, nebus ir nėra paprastas bei nemislingas, kaip galima būtų manyti. Kas tarkim, galėtų vienareikšmiškai atremti Anatol Lieven, garsaus anglų istoriko, žurnalisto, Amerikos Taikos instituto vyresniojo konsultanto bei plačiai jį išgarsinusios knygos "Pabaltijo revoliucija" autoriaus mintį: "Ir tada, ir dabar daugelis lietuvių sąmoningai nutyli ne tik tą faktą, kad NKVD komitete greta žydų dirbo lietuviai, bet ir tai, kad tarp NKVD aukų irgi buvo daug žydų, proporcingai dvigubai daugiau negu lietuvių" (Anatol Lieven "Pabaltijo revoliucija", Baltos lankos: Vilnius, 1995, p. 158). Arba: "1941 metų birželio mėnesį prieš sovietų valdžią sukilusių lietuvių šūkis buvo: "Šalin elgetų ir žydų vyriausybę" (ten pat, p. 157). Komentarus palikim nuosaikiems vertintojams, kuriems ir lietuviai yra klystantys Dievo kūriniai. Tačiau ir plika akimi matyti, jog istorija (kaip ir geografija) ne visuomet buvo Lietuvai palanki taip, kaip 1918 m. vasario 16-ąją ar 1990 m. kovo 11-ąją. Valstybės atkūrimas, valstybingumo atstatymas, pilietinio orumo įteisinimas - nesvarbu, kokius gražius žodžius sakytume iš meilės Lietuvai, yra supiltas iš ašarų, kraujo ir didžiųjų aukų, kurias tautiečiai sudėjo, nemastydami apie savanaudišką gėrį ar asmeninį pelną. Todėl švęsdami Kovo 11-ąją, prisiminkime ne netikusius dabartinės Lietuvos įstatymus, teisėtumą bei kovą už valdžią ir turtą, bet virpančias abiejų Nepriklausomybės akto signatarų rankas, jiems pasirašant Nepriklausomybės deklaracijas. Ir pagalvokime, ką jie galvojo tą darydami.

DEMOKRATIJOS PAMOKOS

Advokatas Jonas Kairevičius

Žiupsnelis idealizmo

1936 m. vasario 23 d. "Naujoje Romuvoje" pasirodė deklaracija, pavadinta "I organiškiosios valstybės kūryba". Tai buvo bandymas viešu kolektyviniu žodžiu paraginti lietuvių visuomenę išeiti iš politinio sąstingio. Šią deklaraciją pasirašė J. Ambrazevičius, dr. P. Dielininkaitis, dr. J. Grinius, A. Maceina, prof. Pakštas, dr. A. Salsys, dr. I. Skrupskelis ir kiti. Šią deklaraciją reikėtų vertinti kaip tolesnio valstybinio gyvenimo plėtotės bendrus principus ir pačias pagrindines gaires. Skirsnelyje "Teisingumas" rašoma: "Laisvė iš esmės yra susijusi su teisingumu. Teisingumas remiasi laisvės principu ir iš asmens laisvės kyla. Jei vienas asmuo turi teisę būti laisvas, tai kitas turi pareigą atiduoti jam visą, kas yra reikalinga šitai laisvei laiduoti. Reikalavimas pagerbti teises pačiam sau tuo pačiu yra reikalavimas jas pagerbti kitam. Neigdami pagrindines kitų žmonių teises, mes neigame idealinį žmogaus vertingumą ir tuo pačiu neigame patys save..." Skirsnelyje "Meilė" sakoma: "Visu šiuos organiškiosios valstybės pagrindus gaivina artimo meilė. Meilė yra ne tik subjektyvinis žmogaus dvasios nusiteikimas, bet ji yra stiprus visuomeninio gyvenimo ryšys. Organiškoji valstybė savo tvarką grindžia ne tik teisingumu, bet sykiu ir net visu pirmą meilę. Meilė yra visų kitų principų gaivintoja ir palaikytoja. Meilė gimdo mūmę pageidavimą aukštesnio gėrio visiems, nė vieno neišskiriančiam".

Jei tai būtų ne prieškarinio Lietuvos inteligentijos žiedo kūrinys, o šio rašinio autoriaus žodžiai, tūlas škaitytojas pasakytų: "Žmogus vakare į gatvę bijai išeiti, o jis čia samprotuoja..." Aš gi manyčiau, kad ši Deklaracija yra tarytum lietuviškosios demokratinės minties Evangelija.

Visuomenė ginasi

Visuomenė turi teisę gintis ir tai daro. Tačiau gynyba neturi būti kuriama nesiremiant teisės pagrindu. Beatodairiškas švaisytyms vėzdų demokratinei visuomenei nepriimtinas. Baudžiamojo proceso įstatymo pakeitimas, pagal kurį kardomajai

kalinimą (suėmimą) gali sankcionuoti tik teisėjas, yra demokratijos vertybė. Tai saugo žmogaus teisę į laisvę ir asmens neliečiamumą. Įstatymai kuriami pirmiausia tam, kad apsaugotų nekaltą žmogų. Deja, kartais jais pasinaudoja kaltasis. Žinoma, visuomenė norėtų, kad visi kaltieji būtų nubauti. Bet ar tai imanoma? Pagalvokime, kas ištinka nekaltą, kai jis įmetamas į kalėjimą! Tokių pavyzdžių buvo ir yra. Lietuvos Respublikos Baudžiamojo proceso kodekso 64-1 straipsnyje įrašyta: "Nutraukus baudžiamąją bylą nesant nusikaltimo įvykio, nesant veikoje nusikaltimo sudėties, arba neįrodžius, kad asmuo dalyvavo padarant nusikaltimą, taip pat priėmus išteisinamąjį nuosprendį, kvotos organas, tardytojas, prokuroras ir teismas privalo išaiškinti piliečiui jo pažeistų teisių atstatymo tvarką ir imtis įstatymo numatytų priemonių atlyginti piliečiui žalą, padarytą neteisėtu nuteisimu, neteisėtu patraukimu baudžiamojon atsakomybėn, neteisėtu suėmimo kaip kardomosios priemonės skyrimu". Jau dabar Seimui pateiktas įstatymo projektas dėl turtinės ir moralinės žalos atlyginimo asmenims, nukentėjusiems dėl neteisėtų teisėsaugos institucijų veiksmų. Už tai mokėsime visi mokesčių mokėtojai. Bet ar imanoma moralinę žalą visiškai atlyginti pinigais?

Diskusijų tonas ir ribos

Manau, kad teisininkai dar nepripirto prie kritikos. Negalime išlikti neliečiami vien dėl to, kad kai kuriems iš mūsų suteikta valdžia. Iš to, kuriam daug duota, daug ir reikalaujama. Visuomenė turi teisę klausyti, kodėl vienaip, ar kitaip pasielgėme. Tušti žodžiai, kad esame specialistai. Reikia kantriai aiškinti. Tuo požiūriu rašiny "Kardomasis kalinimas: įstatymas ir praktika" ("Kauno diena", 1996.11.22) yra pozityvus. Spauda rašė, ir rašys. Ji turi rašyti, nes tokia jos paskirtis. Tačiau skaitytojai nėra neišmanėliai. Pagal tai, kokio profesinio lygio rašiniai, rinksis autorius ir leidinys. Akivaizdu, kad totalūs kaltinimai pažeidžia ne tik dorai dirbančių teisės specialistų garbę ir orumą, bet griauia pasitikėjimą

Adv. J. Kairevičius su žmona lankosi Ad. Galdiko galerijoje Kultūros Židinyje, Brooklyn, NY. A. Žumbakienės nuotr.

ELLA ATGAIVINA VEIKLĄ

(atkelta iš 1 psl.)

numatyta (verta pažymėti, kad p. Kennelly išreiškė norą pasikalbėti su ELLA Pabaltijį liečiančiom temom prieš ELLAi prašant susitikimo).

Atstovė Kennelly labai teigiamai prisimena ELLA 1989-92 metų veiklą, į kurią ir ji pati buvo ne kartą įtraukta. Ji teigė, kad ELLA veikla itin svarbi, nes amerikiečiai mažai domisi užsienio reikalais. Tai atsispindi kongrese - užsienio reikalams kongresas skiria tik apie 1% federalinio biudžeto. P. Kennelly, kuri supranta užsienio įtaką JAV gerbūviui ir saugumui; skatino ELLA įtaigoti visuomenę rašyti arba skambinti savo atstovams kongrese ir raginti daugiau lėšų skirti užsienio reikalams. Mat net ir tie atstovai, kurie supranta užsienio reikalų svarbą, nori žinoti, kad atstovauja savo balsootojų valią.

Barbara Kennelly atkreipė ELLA dėmesį į tai, kad "Baltic Caucus" (neformalus atstovų būrelis Atstovų Rūmuose, palaikantis Pabaltijo reikalus) liko be

vadovo, kai pirmininkas Richard Durbin iš Illinois buvo išrinktas į senatą. Atstovės nuomone, "Baltic Caucus" yra svarbus balsas Pabaltijo naudai, ir būtų gerai, jeigu jis būtų atgaivintas. Ji pati ir toliau priklausys "Baltic Caucus". Nepavyko išgauti aiškaus atsakymo, ar p. Kennelly būtų linkusi apsiimti tam neformaliai būreliui vadovauti.

Per susitikimą sužinojom, kad naujoji užsienio reikalų ministrė Madeleine Albright ir p. Kennelly yra bičiulės (kartu atostogauja). ELLA atstovai nudžiugo dėl to.

ELLA susitinka su kitais kongreso nariais vasario ir kovo mėn. Connecticute; su senatoriais Dodd ir Lieberman susitiks Washington.

Šiuo metu ELLA sėstate lietuvių reikalais rūpinasi Algimantas Gureckas, Jaunutis P. Nastytis (kurio iniciatyva ELLA buvo įkurta 1988 m.), Elona Vaišnienė (ELLA vicepirmininkė) ir Eugenijus Žiurys. Dabartinė ELLA pirmininkė yra estė Ilvi Cannon.

Sudarydami testamentus, nepamirškite geriausio draugo - "Darbininko", kuris kiekvieną savaitę skelbia naujienas lietuvių namuose.

demokratijos institutais. Nėra abejonų, kad teisėjai suklysta (turime ir skaudesnių pavyzdžių), tačiau teismas bei teisėjo nepriklausomumas yra vertybė, kuri saugotina ne dėl pačių teisėjų, o konstitucinių žmogaus teisių labui.

Pagavo, paleido

Norėtusi, kad visos teisėsaugos institucijos giliai suvoktų demokratiją. Minėtame straipsnyje

teisingai rašo teisėjas A. Pikelis: "Teismo funkcija yra vykdyti teisingumą. (...) Reikėtų atskratyti praeities sindromą, jog teismas yra policijos ir prokuratūros sudedamoji dalis". Todėl posakis "policija pagavo, teismas paleido" teisiniu požiūriu yra tamsuoliškas. Pagauti galima bet kurį asmenį, tačiau iškyla klausimas, kur jis pagautas, ar yra baudžiamojo proceso tvarka surinkę

(nukelta į 7 psl.)

MEDEKŠA

Eugenijus Urbonas

6

Medekša vis dažniau galvodavo - teisus senasis Derbutas. Reikia statyti būstą. Tėvo troba tokia nedidelė - tėvai, Žinbudė, Alsysis, senelis... Talką padarytų. Žiemą vyrai padėtų privežti rastų, pasamdytų iš Girkalnio meistrai - patys daug ką padarytų, juk beveik trys vyrai - Alsysis jau koks bernas. Stogui meldų reiktų pripjauti, senelis moka, parodytų, stogą pats užsidengtų... Bet ką daryti su žygiu ir pietų kraštą? Kaipgi viską paliksi? Nežygiuosi - gyvensi visą laiką prie tėvo prisiglaudęs? Išliksi gyvas - gal kunigaikštis į bajorus pakels, žemės duos...

Paskendęs savo mintyse Medekša nepajunta, kad artėja Ariogala. Vyrai jau buvo nušokę nuo arklių ir rišo juos prie karties, kuri karčemos gale buvo prikaltą ant žemę įbestų baslių. Palikęs Alsį žiūrėti arklių, Medekša su Plaušinių vyrais įgriuvo į karčemą - Babtuose už žirgus kunigaikščio arklīninkas išmetė keletą sidabrinių.

Žemaičių bajorų jotis pasiekė Ariogalą, kai Jovirdas ant suplukusio Juodžio pavijo vyrus. Kengis jojo šalia Plaušinių bajoro Šaltragio ir Verėduvos Kymanto. Vyrai persimesdavo žodžiu kitu apie Žemaitiją užgulusią nelaimę. Ką daryti - ta mintis smelkėsi į visų širdis. Verėduvos Kymantas pasiūlė joti į Ugonis. Vyrai svarstė - ar iš namų susirinkti į Ugonis, ar joti dabar. Visi nutilo, kai juos pasivijo Jovirdas. Šaltragis kažką marmtelėjo, ir bajorai suprato, kad Plaušinių valdovas juo nepasitiki. Kai Jovirdas su raseiniškais perjojo Dubysą, vyrai prilaukė arklius ir pasuko padubysiu aukštyn Betygalos keliu.

Dubysos šlaite prie šakoto ažuolo tryško šaltinis. Čia Ugonių šventykla, plačiai žinoma Žemaičių žemėje. Dabar po ažuolu susedę vyrai meldė krivį Gintautą patarimo. Tylėjo nuleidę galvas ir laukė. Tylėjo ir krivis. Pirštais glostė žilus barzdos plaukus, susikaupęs

nereginiomis akimis žiūrėjo aukštyn į dangų. Prabilo ramiai, tartum sverdamas kiekvieną žodį:

- Dubysos žemė - mūsų. Mūsų, žemaičių, čia upės, miškai ir sodybos. Mūsų vaikai čia gimė ir auga. Moterys pagimdė ne kryžiuočių vergus. Mūsų dangus, mūsų paukščiai. Mūsų dievai mums padėjo ir padės, Perkūnas galingesnis už Didįjį Vytautą, už vokiečių dievą.

Išsiskirstė iš Ugonių bajorai prisiekę dievams kovoti už laisvę. Palaimino krivis išskeltus į dangų vyrų kalavijus.

Pakeliui iš Ugonių Šaltragis ir Kengis atsisveikino su Verėduvos bajoru Kymantu, kurį vyrai išrinko savo vyresniuoju - karužiu. Plaušinių bajoras nušoko nuo žirgo, apkabino Kymantą, ir ašaros plovė žilagalvių vyrų skruostus.

- Praskydome, Kymantai, kaip senės. Tu jau neišėsi, tavo ranka tvirtesnė - laikykis, o mes su tavimi, - tapšnojo Šaltragis plačia Verėduvos bajoro nugarą. - Vyrų turim, ginklų reikia. Siųsk savus į Kauną, o aš savus į Veliuoną. Vieni mus parduoda lenkams, kiti vokiečiams - o mes ištersim. Pranešk, kai raitelių reikės. Plaušiniuose užaugo vyrų. Mūsų slaptažodis - Verėduva - Plaušiniai. Kai reikės, per savo vyrus žinią duosiu.

- Tegu mums padeda dangaus valdovas Perkūnas! - sušuko jau ant žirgų užsėdusiems Kymantas.

Nuo Žemaičių vieškelio Kengis su Šaltragių pasuko Plaušinių keliu, kai padūmavusi rudens saulė vakaruose jau kybojo virš tamsių Karaligrio miškų, o Veliuonos pusėje driekėsi raudoni vakaro gaisrai. Ten, pakalnėje, jo kaimas. Žmonės jau verda vakariene. Vakaro vėjoje pamažu kilo į viršų pirklių dūmai ir skleidėsi į šviesiai pilką debesį. Gaudus jausmas užspaudė Kengio krūtine. Kuo nusikalto žmonės, kad' emė ir atidavė kunigaikštis kryžiuočiams visą kaimą? Ir ne tik Plaušinių kaimą. Dobiliai, Bebirvaitė, Karaligris... Ir Bebirva, Alsa, Mituva... Ir kaimai, ir miškai, ir upės - viskas dabar Kryžiuočių ordino. Drebejo Kengio rankose kamanų pavadžiai, o sartis risčia pasileido į kaimo keliuką - skubėjo į namus.

- Tprūū... - pristabdė išibėgįjantį žirgą. O čia prie žabinės liaunos tvoros ir senasis Derbutas belaukias. Nušoko Kengis nuo įkaitusio sarčio, apkabino tėvą ir nesulaukė - rauda išsiveržė iš vyro krūtines.

Medekša su Alsium abu kartu nuėjo paleisti bėrį į ganyklą, kad parinktų broliui vietoj Sakalo kitą kumelį. Ganėsi tik kumelingos ir žindamos kumelės - kiti žirgai buvo išvesti į Babtus, už Nevežio. Medekšos bėris sužvingo, ir ganykloje atsiliepė kumelė, atsuoliavo būrys mitulių.

- Apšiūrėk gerai ir prisijaukinsi sau žirgą. Anava išlenkęs uodegą baltkartis arba su žvaigžde kaktoje bėris. Užaus - gražus bus žirgas, - guodė Medekša broli.

Alsui, atrodo, žemė linksta po kojomis. Kam čia Medekša niekus tauškia - tokio kaip Sakalas nerar.

- Žiūrėk, o tas laibakojis kaštanas, balta riekine koja, - koks gražus kumelys. Stiprus bus erzilas, nuo mano bėrio giminės paeina, - gyrė Medekša karpantį ausimis dveigi. Taip, tas Alsui jau anksčiau krito į aki. Tik bausis nenuorama, smarkuolis. Kaip jį sutramdysi, prisijaukinsi, - abejojo Alsysis.

- Tu nesiožiuk, praeis savaitė kita, ir pripras prie tavęs, tada pradėsi pratinti raitas, - drąsino Medekša, niuktėlėjęs broliuką į pašonę.

Užsimetė broliai ant pečių balną, brizgilus ir grįžo namo. Prie kaimo tvorų Medekša balną užmovė ant kupros Alsui, o pats pasuko į Drevenio kiemą. Pasiilgęs Luotės, Medekša norėjo kuo geičiau ją pamatyti, vis buvo neramu dėl būsimo žygio su Didžiuoju kunigaikščiu Vytautu. Ką pasakys Luotė?

Pravėrus kiemo vartelius, Rudis net neamtelėjo - Medekšą jau laikė savu. Kieme nė gyvos dvasios. Medekša pastovėjo, pasidairė ir pravėrė duris. Luotė neišgirdo veriamų durų - niūniavo dainą, pliuskeno šarme virinamus drobinčius marškinius. Stora geltona kasa siekė liemenį, po palaida jupele spurduliavo krūtys. Medekša priėjęs ją stipriai apkabino ir pats išsigando - taip suklydė Luotė. Suvokusi Medekšą, visa virpėdama atsigrėžė ir apsisvijo rankomis jo sprandą. Paėmęs ant rankų, Medekša supo Luotę, bučiuodamas jos užkautusius skruostus.

Aprimus ilgesio džiaugsmui, sunėrė rankas abu sėdėjo ant lovos, ir Medekša pasakojo apie kelionę, matytus kryžiuočius.

- Bijau, kaip mes dabar gyvensim, - švelniai glaudėsi Luotė, ir Medekša, dėne pajutęs jos standžias krūtis, užmiršo viską. Glostė karštą liemenį, lūpos bučiavo švelnų kaklą, pečius. Luotė, apėmusi

(nukelta į 4 psl.)

■ Prancūzijoje vis labiau auga nepasitenkinimas premjero Alain Juppe vykdoma politika imigrantų atžvilgiu. Šiomis dienomis šimtai Prancūzijos intelektualų ir kultūros pasaulio atstovų pasirašė peticijas, grasi-nančias pilietinio nepaklusnumo akcijomis, jei būtų priimtas naujo imigracijos įstatymo projektas. Pasipiktinimą ir protestą sukėlė įstatymo straipsnis, įpareigojantis Prancūzijos piliečius, prigludusius ar pasikvietusius į svečius užsieniečius, pranešti policijai apie jų išvykimą iš šalies. Premjeras Juppe apkaltino akcijos iniciatorius neatsakingumu, tuo tarpu peticijas pasirašę intelektualai tvirtina, kad jie ir toliau darbuosis ir draugaus su savo bičiuliais užsieniečiais, netikrindami jų dokumentų ir apie savo draugystes nepranešdami mi policijai.

■ Pietų Korėjos URM-ja paneigė gandus, esą Seulo'o ambasadoje Pekine politinio prieglobsčio pasiprašęs Šiaurės Korėjos komunistų partijos aukšto rango pareigūnas susitikio su Jungtinių Amerikos Valstijų žvalgybos pareigūnais. Taip pat buvo paneigti gandai, jog ir kiti komunistinės Korėjos režimo pareigūnai rengiasi bėgti iš krašto. Tuo tarpu pačioje Šiaurės Korėjoje didėja įtampa dėl šalies plintančio bado. Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus organizacija tvirtina, kad badas Šiaurės Korėjoje gali paversti humanitarine tragedija. Taip pat buginėjama, kad dėl bado gali staigiai žlugti komunistinis režimas ir prasidėti masinis gyventojų bėgimas į kaimyninę Kiniją.

■ Maskvos knygų leidykla "Se-rebriannyje niti" (Sidabriniai siūlai) išleido Irinos Osipovos knygą apie katalikų Bažnyčios persekiojimą Sovietų Sąjungoje, pavadintą "Savo žaidžose paslėpė mane". Knygos autorė medžiagą savo studijai rinko Sovietų Sąjungos vidaus reikalų ministerijos ir KGB archyvuose. Darbe ji taip pat panaudojo amžininkų prisiminimus. Atskiri knygos skyriai pašvęsti katalikų kunigams Solovkuose, Pavolgio vokiečių katalikų kunigų persekiojimui, tragiškam Maskvos Šventojo Liudviko parapijos klebonų likimui, Lvovo katalikų kunigams, Vatikano pasiuntiniams, katalikams Gulage.

RAKŠTYS JAV PREZIDENTO AKYJE?

Aurelija M. Balašaitienė

Jau pasigirsta pusiau oficialūs pranešimai, kad Amerikos prezidentas Clintonas nevyks į Švediją susitikti su Rusijos prezidentu Jelcinu, kurio numatyta kovo mėnesį kelionė į JAV dėl susilpnėjusios sveikatos bent laikinai atidėta. Clintonas, atsižvelgdamas į tą faktą, su juo susitiks Suomijos sostinėje Helsinkyje, tuo sutrumpindamas Jelcinui varginančią kelionę per Atlantą. Ar ne kilnu? Lietuva tikėjosi sulauksianti Amerikos prezidento, o jis viešės vos kelis šimtus kilometrų nuo jos...

Ar ne laikas Amerikos lietuviams bei kitiems baltiečiams vėl sukrusti, kaip kad buvo daroma ankstyvesniais metais? ALTA ir PLB tame reikale turėtų imtis

iniciatyvos. Puikiai prisimenu ypatingai įspūdingą demonstraciją prie Baltųjų Rūmų Gorbachio vizito metu, plėvesuojant šimtams Baltijos tautų vėliavų, dalyvaujant iš visų Amerikos pakraščio suvažiuosiusiems baltiečiams. Būtų pravartu ir vėl bendromis jėgomis Amerikos baltiečiams suorganizuoti masinę demonstraciją prie Baltųjų Rūmų su protesto balsais prezidentui, kad ignoruojamos po penkių dešimtmečių laisvę atgavusios Baltijos respublikos, o pataikaujama buvusios rudosios meškos patogumui ir reikalavimams. Tą klausimą turėtų svarstyti kovo mėnesio pradžioje Washingtono vykstanti Jungtinių Amerikos Baltiečių komiteto rengiama konferencija.

Savo oficialioje ponaugura-

cinėje kalboje vasario 5 dieną perinktas Amerikos prezidentas Clinton užsiminė, kad reikia plėsti NATO, bet neminėjo kandidatų. Savaiame suprantama, kad tame skaičiuje nėra Baltijos respublikų. Tai tarsi koks pasityčiojimas iš kadaise buvusios okupacijos "nepripažinimo" politikos, nes bent tada atrodė, kad, nors Amerika nepradės karo Baltijos kraštams išlaisvinti, bet, laukui atėjus, padės jiems prisikelti iš siaubingų okupacijos griuvėsių. Deja... Atrodo, kad tai rakštys Amerikos prezidento akys, nes tradiciniai grobuoniškas Rusijos valdovų charakteris geidžia nemokamų vartų į Vakarus ir Atlantą, o tie vartai kaip tik yra Baltijos respublikos, todėl nevalia kištis į Rusijos "vidaus reikalus", nors tie reikalai liečia milijonus, nesančius jos "viduje". Net ir Karaliaučiaus srityje Rusijos karo bazė, grėsminga visai Europai, yra Amerikos toleruojama ir ignoruojama, kad neužgautų Rusijos valdovų jausmų...

Jei iš tikro Clintonas su Jelcinu susitiks Helsinkyje ir ignoruos Suomijos artimas kaimynės, Lietuvą, Latviją ir Estiją, tai aišku, kad jos draugų Amerikos vyriausybėje neturi, nes JAV užsienio politika tęsiasi tais pačiais principais kaip kadaise su Sovietų Sąjunga. Kai kurie mūsų visuomenės vadovai deda viltis į naują valstybės sekretorę Albright, tačiau reikia suprasti, kad joks vyriausybės narys negali daryti sprendimų, kurie prieštarauja ji paskyrusio prezidento politinei filosofijai. Tik netolima ateitis parodys, ar Baltijos respublikos išliks saugios, nes Rusijos Dūmos narių grupė jau įsteigė naują ANTINATO organizaciją su tikslu stabdyti NATO plėtimąsi ir žada grasinti Baltijos respublikų link nukreiptomis automatinėmis raketomis. Ar istorija pasikartos Baltijos tautų nenaudai?

(nukelta į 7 psl.)

TAUTOS NEPRIKLAUSOMYBĖ GLOBALINĖJE APLINKOJE

(atkelta iš 1 psl.)

esu priešingas), vien paruošti reikiama dokumentą ir nuvežti jo didenybei Kaizeriui pasirašyti".

Tada Herlingas dar pridėjo: "Vadinas, atvykote prašyti kad paskelbtumėte nepriklausomą Lietuvą? Nieko sau! Drąsus užsimojimas! O ar žino, ką tai reiškia sukurti naują valstybę, tikrai sukurti, nes mažne iš nieko! Juk Jūs, lietuviai, neturite būtiniausių dalykų, iš kurių kuriama valstybė: nei reikiama žinių, nei reikiamos medžiagos - administratorių, valdininkų, karininkų, juristų, mokytojų, profesorų, finansininkų, industrialistų, prekybininkų, amatininkų; neturite nei universitetų, nei pakankamai mokyklų, net galų gale pinigų visa tam įsigyti. O priešų kiek! Tad argi tai ne tuščios svajonės tuoj kurti nepriklausomą valstybę? Argi pirma nereikia susikurti bent šokią tokią nepriklausomą kultūrą, pasiliekančią po kuria nors kultūrine bei šiaip jau valstybine globa?"

Idomu, kad po 70 metų, dėl kitokių priežasčių, Kazimierą Prunskienę ir Vytautą Landsbergį atkalbinėjo nuo greitos nepriklausomybės siekimo ir Thatcher, ir Kohl, ir Mitterand, ir Bush, sakydami: jūs dar ekonomiškai ir geopolitiškai esate per daug susiję su Maskva - kaip jūs staiga galėsite pragyventi ir susitvarkyti? Mes jums, žinoma, nuosirdžiai simpatizuojame, bet... laikykimės logiško galvojimo: pripažinkime visokias kliūtis, visokias negeroves, kurios kils iš jūsų mažos tautos savanaudiškų tikslų. Bet mūsiškiai nepaklausė ir ėjo pirmyn.

Tas ryžtas ir ištikimybė tautiškumui dešimtmečiais egzistavo mūsų tautoje: tai slapta, tai viešai. Jis buvo pasiekęs aukščiausią tašką partizanų kovose, kurios pareikalavo didžiausio pasiaukojimo. L. Baliukevičius (slapyvardė Džukas), žuvęs (1950.6.24) kaip Dainavos apygardos vadas, 1948 metais savo dienoraštyje rašė (Laisvės kovų archyvas, 1993, Nr. 6): "Mane vėl apima melancholija, apatija. Taip pasiilgau gyvenimo: ramus, pilno, o čia... Čia negali būti jokios apatijos, jokių svajonių, bet kova. Kova kasdien žiauresnė, slaptesnė. Čia negalima svajoti, nes žūsi. Būk gudrus, atidus, budrus ir klastingas, tada gyvensi". Toks buvo noras pasipriešinti okupantui, kad dauguma, nežiūrint tų baisių sąlygų, nepasidavė, tūkstančiai žuvo ar buvo įkalinti.

Paveiktas tarpkarinės nepriklausomybės ir partizanų prisiminimų, Sąjūdis, taip kaip per pirmąją karą, kaip saujelė atgimimo paveiktų šviesuolių, taip ir jis dabar ryžosi atmesti visokius bauginimus. Buvo stota už sekantį Landsbergio formuluotą principinį pareiškimą ("I

Laisvė", 1996, Nr. 123, p. 5): "Nėjome prašydami, kad būtų nutraukta okupacija ir galėtume atkurti nepriklausomybę, realizuoti suverenitetą. Atkūrėme nepriklausomybę, kad po to, kaip suvereni šalis, atsikratytume ir okupacijos".

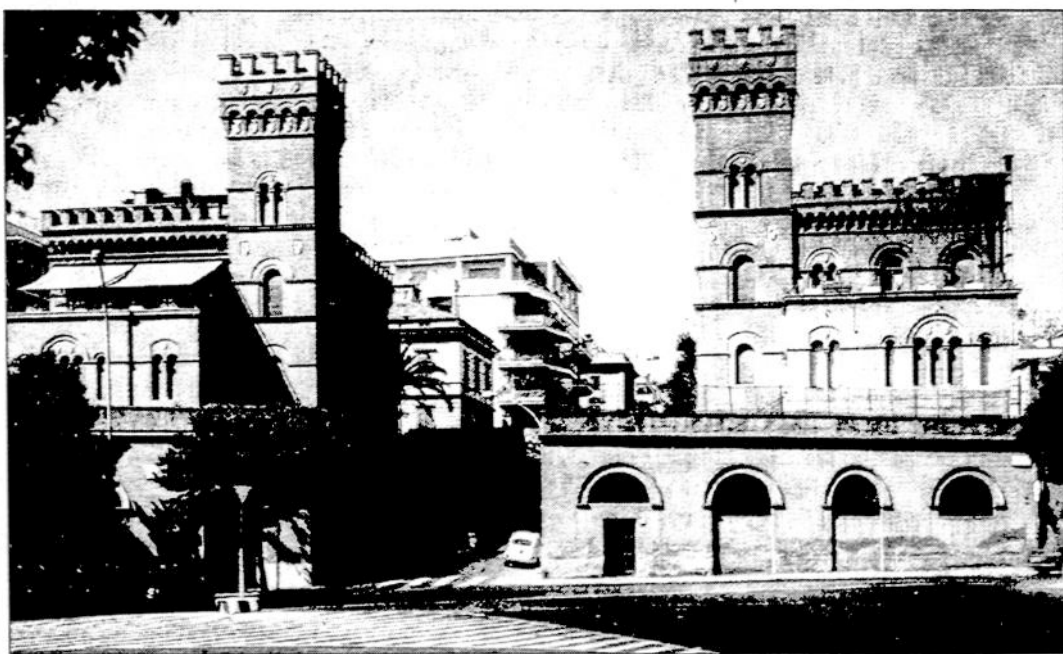
Kiti laikai, kitokia padėtis, o mūsų siekiai liko panašūs. Kada reikėjo kalbinti carus, kaiserius ir karalius, vėliau prezidentus ir premjerus, o 1991 metų sausio 13 dieną visgi mus išgelbėjo pasaulio dėmesys mums per žiniasklaidą, kada pasaulio sostinėse rytinės žinios parodė Kremliaus brutalumą mūsų tautai. Globalinė informacija - žaibiška informacija - išgelbėjo Lietuvą tuo kritišku momentu. Tačiau lietuviai pasirodė, kad moka pasinaudoti globaline aplinka. Istorija pripažins Landsbergiui jo vertę ne tik už jo drąsą pasilikti Aukščiausios Tarybos rūmuose, bet ir dėl jo sugebėjimo tada kreiptis suprantama, bet kartu giliai išmąstyta kalba į pasaulio vadų, spaudos ir visuomenės sąžinę.

Yra buvę Lietuvoje pasisakymų: "kuo esi silpnėsi, kuo mažesnis, tuo labiau norisi mitologizuoti praeitį". Iš dalies tai gal ir tiesa, bet be idealizavimo, be idealizmo, kad ir kartais sumitologintos istorijos, nebūtų buvę atgimimo šviesuolių pirmojo karo metu, nebūtų buvę partizanų pasipriešinimo ir nebūtų buvę Sąjūdžio.

Vien iš idealistinio patriotizmo buvo ginami Aukščiausios Tarybos rūmai ir Televizijos bokštas. Apie sausio 13 nuotakas liudija gimnazistiškai jaunatviškos išvaizdos, jau tada "kapelionu" vadintas kun. Robertas Grigas ("Dienovidis", Nr. 2, 1995.1.13): "Nusileidžiu žemyn, į lauką, prie budinčios minios. Ją gaubia rožančių "sveika marijų" aura. Tamsioje ir šaltyje siūbuoja vėliavos. Jaunuoliai, merginos, vyrai ir moterys, seneliai - laukimo ir įtampos pakeistais, kažkaip spindinčiais veidais. Daugelio skruostais srūva ašaros. Skaudu ir... džiugu drauge: juk tai žmonės, verkia ne duonos, ne gerovės, o išplešiamos laisvės. Lietuviai, visų kartų žmonės, dar gali verkti - dvasinių vertybių".

Valstybinis idealizmas, ištikimybė tautiškumui, pasipriešinimas bet kokiam okupantui, vis buvo tie pamatai mūsų nusistatymo atstatant nepriklausomybę ir maištaujančiam prieš okupantus. Valstybinėje laisvėje Vyt. Landsbergis tačiau mato pavojų, kada mėginama nužeminti mažos tautos valios svarbą tapti nepriklausoma. Jis pabrėžia tautinį idealizmą ("Dienovidis", Nr. 10, 1996.3.08): "Ar idealai yra tam tikra jėga, kuri gali ką nors reikšti? Ar tikrai aplinkybės, politinių-ekonominių interesų sutapimai (arba nesutapimai) sudaro šansą

(nukelta į 5 psl.)

Lietuvių kolegija Romoje.

MEDEKŠA

(atkelta iš 3 psl.)

abiem rankom Medekšos galvą, spaudė prie savęs ir šnibždėjo:

- Nereikia, gali mama sugrįžti. Paskui Medekša atsiminė, kad Panemunėje nupirko diržą ir sidabru puošta sege. Kaip putino uogos raudonavo įkaitę Luotės skruos-tai, laiminga ir patenkinta segėsi diržą, kuris dar labiau pabrėžė jos liekną stuomenį ir aukštą krūtinę.

- Luote, kiek jodinėjau, gražesnės už tave nemačiau. Buvom Ariogalos karčemoj sustoję, gražios mergos, o prie tavęs nepridėsi. Tu - gražiausia Žemaičių krašte, - Medekša vėl pradėjo spautis prie merginos. Luotė išsisuko kaip vijurkas iš Medekšos glėbio ir prie drobines jupelės taikėsi sege, valiūkiškai mėlynomis akimis žvelgdama į savo mylimąjį.

- Ačiū tau už tokias dovanas. Netikėjau, net nepagalvojau. O Žemaičių krašte daug gražių merguželių, kad tik manęs į kitą neiškeistum...

Abu prtilo. Medekša pasiryžo pasakyti apie rengiamą žygį.

- Prie Nemuno Didžiojo kunigaikščio Vytauto pilininkai kvietė vyrus rinktis į Kauną. Bus didelis žygis į Pietų kraštus. Mačiau Šaltragio Narimantą. Gal atjos į Plaušinius. Mahe kalbino - sako, kunigaikštis plačius kraštus nukariausius, paskui vyrams žemes dalins, į bajorus pakels. Luote, aš nieko nepasakiau, bet žada vyrai iš Kalnujų, Viduklės, Medininkų. Trauks iš visos Žemaičių žemės. Aš su tėvu pasitarsiu - juk Alsysis jau bernas, namie pasiliks, ir su tavim. Argi taip ir gyvensim visą amžių kaip kokie pridurkai tėvų

namuose.

Luodė nutilo, nuleido rankas, nemielos jai pasidarė ir Medekšos dovanos. Prigludo prie jo peties ir nepajuto, kad ašaros sudrėkino skruostus.

- Aš bijau, išjosi į tolimą tolimą šalį. Ne pyragai ten jūsų lauks. O jei galvą padėsi?... Medekša, kaip baisu - kiek vyrų negrįžta... Ne, neleisiu tavęs. Žadėjai pirkią statytis, gyventum sau Plaušiniuose, argi kaime kas badu mirė? Prasigyvensim, prasikursim, kad tik sveiki būtume.

- O tu žinai, gyvenimo čia nebus. Kunigaikštis Ordinui mūsų žemes užrašė, pradės čia šeiminkauti. Argi vergai būsimė? Ordino Kristų garbinsime? Luote, iškęsim tą pusmetį, o paskui, kai kunigaikštis ten žemes duos - tu bajoro žmona būsi. Tarnų turėsi.

- Nenoriu aš kito krašto, nereikia tarnų - pati viską pasidarau, - Luotė suspaudė platų Medekšos delną ir pasakė tai, dėl ko labiausiai sugėlė širdį:

- Išjosi, susirasi kitą ir visai negrįši...

- Luote, Luote, Luote... - kartojo Medekša jos vardą ir lūpomis glostė nuo ašarų drėgnas akis.

Šaltragio Narimantas Plaušiniuose pasirodė po savaitės. Taip netikėtai pamatė jį, pasukusį iš Žemaičių vieškelio keliu į Plaušinius, Gaudrutis ir Alsysis, eglinė grybavę šiemet po šiltų dienų taip vėlai sudygusius tamsiakepurius rudens baravykus. Eglėno pakraštyje prie kelio žarstė geltonus pamiškės beržų lapus, tik staiga pasigirdo žirgų kanopų bildesys. Gaudrutis pirmas pažino brolį ir, šuktelėjęs Alsiui, leidosi pasitikti. Alsysis stovėjo prie kelio ir nežinojo, ką daryti - lįsti atgal į eglėną ar laukti atjojančių. Smalsumas

nugalejo, - Alsysis žiopsojo į artėjančius vyrus.

Nušokęs nuo žirgo, Narimantas kelskart apsupo pagavęs į glėbį Gaudrutį ir užsisodino pas save ant žirgo. Narimantą lydėjo du kumpanosiai juodais kaip anglis plaukais vyrai, sėdintys ant laibakojų juodžių, apkrautų nešuliais. Prijojęs artyn, Narimantas pasiaukė Alsi, ištraukęs padavė jam metalu kalinėta vyrišką diržą, pagyrė Alsio rastus baravykus.

- Seniai jau nemačiau tokių gražių grybų. Taip vėlai šiemet dygsta?

- Buvo šiltos dienos. Drėgna, - Alsysis susivokė, kad grybus reikia atiduoti Gaudručiui - tegul išverda. Narimantas seniai namie nebuvęs.

- O ačiū, vyre, šiemet grybų neragavau. O rytoj mane pasiimsit kartu?

Lydėjusieji Narimantą kariai kažką sušneko negirdėta kalba. Narimantas parodė Alsiui sėsti pas vieną iš vyrų. Atrodė, žirgas suluš! - toks lieknas ir lengvas, tai ne Medekšos bėris. Bet žirgas atlaikė, ir visi nujojo į Plaušinius.

Šaltragio pilaitės kieme džiaugsmingai sutiko Narimantą Ringailę, motina ir pats Šaltragis, ilgai glėbėsiavo brolį ir sūnų, o paskui prasidėjo dovanų dalijimas: šilko skaros, margi užtiesalai lovoms, jupelės moterims, aukso papuošalai. Gaudručiui brolis ištraukė kardą, visai panašų į Alsio lenktynėse laimėtą, tik rankena puošta žaliais brangakmeniais.

Vakare pilaitėje buvo surengtos didelės vaišės - kieme ant laužo kepė mėsa, susirinkusiems Šaltragis išrūginto mėsos statinaite.

(Bus daugiau)

Pelnas, investavimas ir rinkimai

Edmundas Čapas

Lietuviai palyginti greitai - per šešerius metus - suvokė žodžių "pelnas", "vartotojas-klientas", "reklama", "aptarnavimas" reikšmę. Žmonės pradėjo prekiauti kioskuose, tiesiai gatvėje, turguje, lietuviai su prekėmis vyksta į Maskvą, Ukrainą, Vokietiją. Šie prekyviai (juos aš vadinau "turgininkais", o kiti - "spekuliantais") ir aptarnavimo sferoje (kavinėse, grožio salonuose ir t. t.) dirbantys žmonės turi svarbiausią tikslą - gauti pelną. Laikui bėgant ir augant konkurencijai, ši žmonių grupė vis daugiau dėmesio ima skirti klientų aptarnavimo kokybei. Argi nepastebėjome, kad dirbantys privačiose parduotuvėse, degalinėse ir kavinėse šypsosi ir pataria dažniau negu valstybinių įstaigų tarnautojai? Kliento-pirkėjo "geresnis aptarnavimas" - tai ne tik geresnių prekių ar paslaugų pasiūla, ne tik mandagumas, šypsena ir greitis, bet ir užtikrinimas, kad kliento-vartotojo svarbios reikmės bus patenkinamos. Tokių "svarbių reikių" pavyzdys - "normalių" tualetų (šiuolaikiškų, švarių) buvimas. Šiandien malonu matyti per visą Lietuvą prieinamus visuomenei puikius viešuosius tualetus, esančius dažniausiai privačiose kavinėse ir viešbučiuose (ačiū jų savininkams!). Tokios įstaigos klestės ir atitrauks klientus nuo kitų, kurios negali to ir kitų patogumų pasiūlyti. Panaši padėtis dabar yra ir tarp konkuruojančių tarpusavy politinių partijų - kas iš jų ne tik siūlo ir žada patenkinti žmonių svarbiausius poreikius, bet ir dėsto, kaip tai jie padarys? Tikriausiai svarbiausia šiandien visuomenei - pagrindinių jos ekonominio gyvenimo poreikių patenkinimas.

Lietuvos galimybės gaminti ir eksploatuoti maisto produktus yra milžiniškos. Ką konkrečiai Lietuvos politikai šiandien siūlo, kad maisto pramonės lygis kultū? Geru ženklu laikyčiau tai, kad lietuviai sugebėjo gaminti ir eksploatuoti maisto produktus sovietų laikais, tai gal būtų ima-

noma tai daryti ir laisvosios ekonominės rinkos sąlygomis?

Kitoms Lietuvos pramonės šakoms šiais laikais tarptautinėje rinkoje konkuruoti yra labai sunku, ir ne tik su JAV ar Vokietija, bet ypač su Kinija, Korėja, Taiwanu ir panašiai, kur galima tas pačias prekes gaminti daug pigiau. Ir kažin ar lito "atrisimas" nuo dolerio, kurį žada dabartiniai kai kurie politikai, kandidatuoja į Seimą, padės Lietuvos pramonei greitai augti ir pradėti eksportuoti savo gaminius?

Lietuvos gamybos sektorius turėtų augti kuo greičiau, bet jau šiandien daug pelno gaunama iš Lietuvos - "Europos centro" - geografinės padėties. Lietuviams labai pasisekė, kad liko iš sovietų laikų gera transporto infrastruktūra (pavyzdžiui, Zoknių oro uostas, Klaipėdos jūrų uostas ir greitkeliai Vilnius-Klaipėda, Vilnius-Panevėžys, geležinkeliai). Šie pranašumai duoda daug naudos valstybei iš prekių pervežimų tarp Rytų ir Vakarų bei Šiaurės ir Pietų. Tačiau Lietu-

va atsidūrė nepalankioje padėtyje ta prasme, kad ji tik neseniai tapo nepriklausoma valstybė, kai aplink jau egzistuoja tarptautinė prekybos rinka.

Ar Lietuvos bankininkai tikrai tiki, kad jų bankai bus stiprūs, klestės ir trauks klientus (kaip dabar yra JAV), jeigu nesuteiks žmonėms pagrindinių paslaugų (atsiskaitymas čekiais, paskolos suteikimas dirbantiems žmonėms, kad jiems lengviau būtų nusipirkti butą, namą, automobilį, žmonių santaupų saugumas)?

Kas investuos į Lietuvą, kad jos verslas greičiau pasivytų vakariečių lygi? Jau nuo 1992 metų pastebėjau, kad čionai atvyksta ir investuoja vokiečiai, olandai, danai, prancūzai. Ir amerikiečiai, bet nelabai daug Amerikos lietuvių. Be abejonės, čia atėjusiems užsieniečiams jų kultūra bus aukščiau, o Lietuvos kultūra - įdomi, bet ne sava. Man aišku, kad Amerikos (Kanados, Australijos ir t. t.) lietuviams Lietuvos kultūra yra labai brangi ir labai svarbi. Ar Lietuvos valdžia daro viską, kad skatintų ir trauktų užsienio lietuvius investuoti ir kartu prisidėti prie lietuvių išlaikymo?

Šiaulių turistinių firmų reklama, kviečianti keliauti.

E. Čapo nuotr.

TAUTOS NEPRIKLAUSOMYBĖ GLOBALINĖJE APLINKOJE

(atkelta iš 4 psl.)

mažesnei valstybei išsigelbėti arba rasti savo vietą? Jeigu nevertintume idealų reikšmės tautos, visuomenės gyvenime ir istorijos vyksme, būtume beviltiškai įklimpę į marksizmą, pragmatizmą, nuslystume net į cinizmą. Žmonių pažiūros kaip tam tikri idealai reikšėsi kovose dėl Lietuvos laisvės ir teisių, jos ateities."

Tai jau praeitis, tikrai garbinga mūsų tautai praeitis. Sutikime, kad be patriotinio idealizmo atremti svetimų jėgų neįmanoma. Tačiau gavus nepriklausomybę padėtis ir nusiteikimai bei tautos elgsena turi būti kitokie.

Vyt. Landsbergis apie tai išpėja ("Dienovidis", Nr. 10, 1996.3.08): "Vidurio Europos šalys po Maskvos valdymo laikotarpio neturi didelių iliuzijų dėl savo ateities, jei liks neapsaugotoje socialinio ir ekonominio nestabilumo zonoje" (...). "Kiekvienais metais, kuriuose mes vis esame ir vis labiau dalyvaujame europietiškos integracijos ir bendradarbiavimo veiksmuose, stiprina mūsų kaip nepriklausomos europietiškos valstybės buvimą. Bet kiekvienais metais, kuriais mes vis labiau klimpstame į ekonominis-socialinius blogumus, yra ir praradimų, ir didėjančio pavojaus metai. Mes galim tapti tokie, kad Vakarai mūsų nė kiek nenorės."

Štai stovime prieš reikala greit integravotis į Europos bendriją,

gauti NATO užuovėją ir išvis pasukti krašto gyvenimą į vakarietiškos valstybės metmenis. Vien paprastų deklaracijų, žinoma, neužtenka, reikia pakeisti mūsų tautiečių galvojimą ir darbą. Reikia atpažinti į kokią aplinką einame ir ką mes joje darysime.

Tiek išeivijoje, tiek Lietuvoje neturėtume apie ateitį spręsti vien iš praeities patyrimo. Pavyzdžiui, išeiviai dešimtmečiais analizavo tautos okupacijos padėtį prileisdami, kad iš jos išsivadavimas galimas tik trečiojo karo dėka - panašaus karo, koks jis yra buvęs. Nemažai dėl to buvo neišgelgti. Žiūrėdami užtat į ateities galimybes ar problemas, negalime vien tik remtis mūsų pačių praeities nuopelnais ar žmonių panašumu.

Gal dabar jau mums turėtų rūpėti kultūrinis ir ekonominis priklausomumas. Ne kitų primestas, ne okupacijos brukamas, bet savanoriškas įsijungimas į pasaulines grupuotes, į pasaulinio masto gyvenimo vagą, be kurios šiandien negali egzistuoti moderni valstybė. Turime siūlymų lėtinti ir prilaikyti tą integraciją. Turime siūlymų pasiimti kultūrinių apraiškų tiek iš Rytų, tiek iš Vakarų. Tačiau atrodo, kad daugiausia mūsų tautiečiai pasirenka eiti į vakarietiškos valstybės formavimą.

Labai greit, besikeičiančioje aplinkoje, nebeturėsime beveik kultūrinių sienų, kurios, pavyzdžiui, buvo tarpkarinėje Lietuvo-

je, kada mūsų inteligentija galėjo rinktis, į kurią pusę sukli, ir nebuvo iš šalies bombarduojama kitų kraštų įtakos. Šiandieną kinas, radijas, kasėtės, televizija, roko koncertai ir staiga didžiū greičiu besiplečiantis žinijs greitis Internet tinklas (kuris greit turės per 200 milijonų vartotojų) - visa tai veiks mūsų papročius, mūsų religiją, mūsų auklėjimą. Tai nėra okupanto primesti "ukazai", prieš kuriuos lietuviai taip šauniai mokėjo gintis. Tai kultūra, kuria ypač mūsų jaunimas dažnai savanoriškai žavėsis.

Mes žinome, kad mūsų tautoje

Stacionarinė antialkoholinė gydykla Vilniuje. Čia 8 mėnesių gydymą kursa praeina žmonės, sergantys alkoholizmu.

MIRĖ DR. VANDA SRUOGIENĖ

Dr. Vanda Daugirdaitė-Sruogienė, rašytojo dramaturgo Balio Srugos našlė, gimusi 1899 m. rugpjūčio 16 d. Paiai-gorske, Kaukaze, vasario 10 d. mirė Chicagoje. Velionė buvo istorikė, žinoma "Lietuvos istorijos" ir kitų knygų auto-

Vanda Srugienė

th Street, Lemont, IL 60439.

rė, laikraščių ir žurnalo bendradarbė, uoli visuomenininkė, pasireiškusi daugelyje organizacijų. Au-koči velionės atminčiai prašo-ma Lietu-vių Fondui 14911 127

Sunny Hills, FL

Nepamirštamas "Antrosios jaunystės" pobūvis

Alfonas Nakas

"Antrąja jaunyste" pavadintas choras šimto lietuviškų sielų ir 1000 kitataučių Šiaurinės Floridos Sunny Hills kurorte yra antras lietuviškas veiksnys šalia Lietuvių Bendruomenės skyriaus. Tik LB-nei priklausome visi lietuviai, o chorui - apie 20 dainininkų moterų bei vyrų. Nuo choro įsteigimo, apie tuziną metų jam vadovavo maestro Vincas Mamaitis. Paskutinius porą metų chorui vadovauja muz. Genovaitė Beleckienė. Šalia giedojimo Šv. Teresės bažnyčioje pamaldų metu, choras atlieka dainų programą tautinių švenčių metu. Be to, kiekvienais metais bent kartą surengia linksma pobūvį - balių.

Toks metinis tradicinis choro renginys įvyko šių 1997-jų pačioje pradžioje, sausio 18 d., Šv. Teresės parap. salėje. Kadangi dalis telkinio tautiečių serga arba kur nors keliauja, rengėjai pa-

turime gilų tautiško idealizmo priespaudoje. Žinome taip pat, kad tarpkarinėje nepriklausomybėje beveik iš nieko išaugino labai gražią ir savitą kultūrą (nepaisant generolo Herlingo bauginimo...). Priespaudoje atlikome didžius darbus tautotyro ir savito tautiško mo atpažinime. Galėjome sukurti pasaulinio lygio teatrą ir užsiauginti puikius muzikus. Ten, kur mūsų kultūros baruose išliko aukštas lygis, mes sugebėjome išlaikyti savitumą. Gal per lietuviškumą mūsų kultūrininkai jausis verti kitų tautybių dėmesio, bet tik tada, kada jų vertinimas bus ne provincinio masto, o pasaulinio. Draudimės klausyti, žiūrėti ar skaityti svetimų kultūrų apraiškas mums nepadės. Priešingai, tik gerai susipažinę su kitų kūryba, mūsų žmonės galės išpūdingai parodyti savitumą. Tam reikėtų puoselėti pasitikėjimą savimi, bet ne per bauginimą kitų kultūrinių apraiškų, o

(nukelta į 8 psl.)

1997 m. ŠALFASS-gos vyrų senjorų Krepšinio pirmenybės

1997 m. ŠALFASS-gos vyrų senjorų (35 m. ir vyresnių) Krepšinio pirmenybės įvyks 1997 m. balandžio 5-6 d., Toronte, Ont. Vykdo Toronto PPSK Aušra.

Senjorai klasifikuojami pagal žaidėjo amžių 1997 m. gruodžio 31 d. Kitaip tariant, senjorų klasei priklauso gimę 1962 m. ir vyresni.

Dalyvavimas yra atviras visiems lietuvių sporto klubams, komandoms, etc., atlikusiems metinę ŠALFASS-gos 1997 m. narių registraciją. Dalyvių registracija privalo būti atlikta iki 1997 m. kovo 15 d. imtinai pas turnyro vadovą Rimą Miečių, šiuo adresu: Mr. Rimas Miečius, 54 Burrows Ave., Etobicoke, Ont. M9B 4W7. Tel. 416-234-0878. Faksas: 416-234-8506.

Smulkios informacijos pranešamos visiems ŠALFASS-gos klubams. Nauji vienetai bei komandos dėl informacijos prašomi kreiptis į Rimą Miečių.

Po dalyvių registracijos, bus paskelbtos varžybų apimties ir kitos tolesnės detalės.

1996 m. laimėtojas buvo Hamiltono LSK Kovas.

ŠALFASS-gos Krepšinio k-tas
ŠALFASS-gos Centro valdyba

IŠ VISUR

- "Dainų dainelės" - tai tema koncerto, kurį "Dainavos" ansamblis rengia kovo 9 d. Chicago Jaunimo Centre. Šiam centrui ir skiriamas visas koncerto pelnas.

- "Margučio II" sukaktuvinis pokylis įvyks kovo 15 d. Chicago Jaunimo Centro salėje. Šiemet sukanka 65 metai, kai Chicago ir apylinkių lietuviai pradėjo girdėti, Antano Vana-gaičio pastangomis įsteigtas, "Margučio" radio laidas.

- Rūta Astravaitė iš Calgary (Kanados) St. Mary's High School išrinkta dalyvauti tarptautinėje konferencijoje "Future World Leaders Summit", kuri įvyks kovo mėnesį Washington, DC. Rūta į šį suvažiavimą yra pakviesta kaip vakarų Kanados atstovė.

- Vladas ir Marija Židžiūnai, iš Cape Cod, MA, švęsdami vedybinių gyvenimo 60 metų sukaktį, pasiuntė \$2,000 auką Kauno Prisikėlimo bažnyčios atstatymo darbams paremti.

- Windsor, Ont., Kanados Lietuvių Bendruomenės apylinkės valdyba Vasario 16-osios minėjimą rengė kovo 2 d. parapijos salėje. Aukos buvo renkamos Kanados Lietuvių Bendruomenei.

- Lietuvos nepriklausomybės atstatymo kovo 11 d. minėjimas įvyks kovo 9 d. Prisikėlimo parapijos salėje, Toronte. Tėvynės Sąjungos Kanados skyriaus pirmininko Eugenijaus Čuplinskio kvietimu iš Vilniaus ta proga atvyksta buvusi finansų ministrė, dabartinė seime biudžeto ir finansų komiteto pirmininkė Elvyra Kunėvičienė. Ji kalbės apie Lietuvos nepriklausomybės įtvirtinimo pastangas. Minėjimą rengia Tėvynės sąjungos Kanados skyriaus Toronto židiny, kurio pirmininkė yra dr. Marija Arštikaitytė-Uleckienė.

- Vladio Putvio minėjimą Chicagoje, Šaulių namuose, kovo 2 d. rengė Vytauto Didžiojo Šaulių rinktinė.

- Lietuvių Fondo suvažiavimas įvyks balandžio 5 d. Pasaulio Lietuvių Centre, Lemont, IL.

- Lietuvių Šaulių Sąjungos užsienio atstovų suvažiavimas įvyks balandžio 12-13 dienomis Chicagoje, Šaulių namuose.

- Solistės Nelės ir muz. Arvydo Paltinų bei Eugenijaus Ivanausko koncertas Chicago Jaunimo Centro salėje įvyks balandžio 6 d. Rengia Amerikos Lietuvių Radijas, vadovaujamas Anatolijaus Šluto.

- Elena Šaulevičiūtė, gimusi Kretingoje, Lietuvos Operos solistė, balandžio 17 d. švęs amžiaus 70 metų sukaktį. Iškilusi į pagrindines solistes, Šaulevičiūtė yra dainavusi pagrindines roles daugelyje G. Verdi ir kitų kompozitorių operose. Prieš keletą metų su grupe kitų artistų lankėsi JAV ir koncertavo didesniame lietuvių išeivių sambūriams.

- Chicago Lietuvių Operos pirmasis spektaklis įvyko prieš 30 metų kovo 30 d. Buvo atlikta G. Verdi opera "Rigoletto".

- JAV LB švietimo taryba praneša, kad įsteigtas Raimundo Grigaliūno fondas, iš kurio bus skiriamos premijos Rytprūsių, Rytų Lietuvos ir Punsko mokyklų mokiniams.

Paskutinis sniegas Salako miestelyje.

V. Kapočiaus nuotr.

1997 SKRYDŽIAI Į VILNIŲ

Iš NEW YORK (JFK)

Sausio 1 - kovo 19 -- \$550.00
Kovo 20 - gegužės 31 -- \$631.00.
Birželio 1 - rugsėjo 30 -- \$750.00

Iš Chicagos

Sausio 1 - kovo 20 -- \$570.
Kovo 1 - geg. 31 -- 663.*
Birželio 1 - rugsėjo 30 -- 778.*
*Pernakvojimas Londone

Iš Newark, NJ

Sausio 1 - kovo 20 -- \$500.
Kovo 21 - balandžio 30 -- \$700.
Gegužės 1 - 31 -- \$748.
Birželio 1 - rugsėjo 15 -- \$999.

Iš Tampa, Orlando

Sausio 1 iki birželio 9 -- \$740.
Birželio 10 - 23 -- \$800.
Birželio 24 - rugpjūčio 31 -- \$860.

Iš Los Angeles, San Francisco

Gegužės 15 - birželio 8 -- \$875.
Birželio 9 - rugpjūčio 31 - \$1,050.

Plius taksai. Skrydžiai yra iš visų JAV miestų. Vietų skaičius ribotas.
Jau paruošta kelionių į Lietuvą ir Pabaltį brošiūra.

Vytis Travel

40-24 235 St.
Douglaston, NY 11363
Tel.: 718-423-6161
800-77-VYTIS

PASINAUDOKITE PAPIGINTOMIS
KAINOMISžiemą ir pavasarį, skrisdami į
Vilnių ir Rygą!

Mes taip pat siūlome patogius skrydžius ir keliones
laivu į Karibų salas, Australiją, Aziją ir Europą.

Dėl daugiau informacijų skambinti:

AIREX TRAVEL AGENCY

382 Broad Ave.
Leonia, NJ 07605

(201) 944-1273 (800) 955-7370 (201) 947-2189

VILTIS
(HOPE)

LITHUANIAN RELIEF PARCEL SERVICE, Inc.
368 West Broadway, Boston, MA 02127
TEL.: (617) 269-4455

KOVO MĖNESĮ siuntinius paimsime šiose vietovėse:

CAPE COD, MA	kovo 12	3:00 - 5:00 PM
BROCKTON, MA	kovo 13	3:30 - 5:30 PM
LOWELL, MA	kovo 14	12:00 - 1:00 PM
LAWRENCE, MA	kovo 14	2:00 - 3:00 PM
NASHUA, NH	kovo 14	4:00 - 5:00 PM
WORCESTER, MA	kovo 15	11:00 - 2:00 PM
WATERBURY, CT	kovo 15	9:30 - 11:00 AM
HARTFORD, CT	kovo 15	12:00 - 2:00 PM
NORWOOD, MA	kovo 18	5:30 - 6:30 PM
PUTNAM, CT	kovo 19	1:00 - 2:30 PM
PROVIDENCE, RD	kovo 19	4:00 - 6:00 PM
BINGHAMPTON, NY	kovo 21	12:00 - 2:00 PM
SCRANTON, PA	kovo 21	3:00 - 4:00 PM
FRACKVILLE, PA	kovo 21	6:00 PM - 7:00 PM
PHILADELPHIA, PA	kovo 22	9:00 AM - 10:30 AM
BROOKLYN, NY	kovo 22	12:00 - 4:00 PM
BRIDGEPORT, CT	kovo 22	7:00 - 8:00 PM

Konteineris išplaukia iš Bostono kovo 25. Klaipėdoje bus balandžio 15.
Dėl pinigų pervedimo, pigaus telefonu skambinimo į Lietuvą ir kt. informacijų kreipkitės:

VILTIS - LIETUVIŠKA SODYBA
368 WEST BROADWAY BOSTON, MA 02127
(617) 269-4455

Šaitytojai rašo
"Darbininkui"

Padėka

Kestučiui Čerkeliūnui už reagavimą į "Lietuvių Balse", Nr. 18 (246), atspausdintą (kad ir su geromis intencijomis) visiškai neat-sakingą, tiesiog žurnalistinį "blamažą": straipsnį, skirtą poeto Hen-riko Nagio atminimui.

K. Čerkeliūno pastaba apie stulbinančias klaidas buvo atspaus-dinta "LB" Nr. 3, puslapio pabaigoje "Patikslinimų" skyrelyje, jam už tai padėkojant...

Reikia tikėtis, kad "LB" straipsnio autorius viešai atsiprašys ir už visas pavadės klaidas: Henrikas Nagys visas savo poezijos knygas yra pasirašęs TIK savo pavarde, be jokių kitų priedų ar keitimų, o tuo labiau - nė nesapnavęs rašyti kito poeto vardu šalia savos pavadės. Ir surašys teisingai Henriko Nagio išleistų iki Jo mirties knygų pavadinimus. Kokia gėda, jei tokia neatitaisyta "žurnalistika" pasiektų Lietuvą.

Dar kartą AČIŲ Kestučiui Čerkeliūnui - aš tą minimą straipsnį gavau gerokai vėliau.

Birutė Vaitkūnaitė-Nagienė

KUR YRA NEPRIKLAUSOMYBĖS
PASKELBIMO AKTO ORIGINALAS?

Kęstutis K. Miklas

d., jis buvo bolševikų suimtas (po pusmečio paleistas iš Smo-

1918 m. vasario 16-ji Lietuvai yra istorinė data, nes tą dieną, dar vokiečiams bešeimininkau-jant Lietuvoje, buvo paskelbta Lietuvos nepriklausomybė. Tai buvo šeštadienis. Vilniuje tą-dien buvo nepaprastai šalta.

Lietuvių Tautos Taryba, ne-turėdama savo pastovaus būsto (nes į jos prašymus būstui gauti vokiečių valdžia nekreipė dėme-sio), sutarė susirinkti savo posė-džiui Lietuvių Komiteto nuo karo šelpti namuose, Pilies gatvėje. Apie vidurdienį tų namų antra-me aukšte jau buvo susirinkę visi 20 Tarybai priklausantieji nariai ir keletas svečių. 12:30 val. buvo pradėtas Tarybos posė-dis, kuriam pirmininkauti buvo išrinktas vyriausias amžiumi na-rys dr. Jonas Basanavičius. Jis at-sistojęs balsiai perskaitė jau iš anksto sutartą su visais Tarybos nariais nutarimą, skelbiantį Lie-tuvos nepriklausomybę. Visiems karštai plojant, nutarimas buvo vienbalsiai priimtas. Po to, pir-masis šį aktą pasirašė dr. Basanavičius. Po jo alfabetine tvar-ka pasirašė ir kiti nariai. Pasi-rašymui talkininkavo anksčiau minėto komiteto sekretorius kun. Povilas Dogelis, o plunks-nas pasirašymui padavinėjo vil-niškie "Lietuvos Aido" redakci-jos bendradarbis Juozas Pajaujis, kuris, po karo atvykęs Amerikon, gyveno Alaskoje, Washington, vėliau New Yorke, kur ir mirė 1973 m. birželio 10 d. Visas plunksnas atminimui pasilaikė kun. Dogelis, tačiau jos dingo, kai po metų, 1919 m. vasario 17

Padovanokite DARBI-NINKO prenumeratą savo pažįstamiems bei draugams švenčių proga! Prenumerata vieniems metams - tik \$30.

lensko kalėjimo, iškeičiant jį i Lietuvoje sulaikytus komunis-tus).

Pasirašytas aktas čia pat vieto-je buvo nufotografuotas, ir tik šios nuotraukos faksimilė iki šiai dienai yra naudojama. Sakoma, kad patį akto originalą pasiėmė dr. Basanavičius ir kažkur paslėpė, kad nepatektų vokie-čiams į rankas. Originalas iki šios dienos nėra rastas. Spėjama, kad galbūt jis yra didžiulėje Basana-vičiaus bibliotekoje, kur nors tarp knygų puslapių įdėtas. Ši bib-lioteka yra išlikusi, ir yra sten-giamasi peržiūrėti kiekvieną kny-gą siekiant atrasti tą aktą.

Yra ir kita versija, kad Ne-priklausomybės akto signataras Petras Klimas, tuometinis "Lietu-vos Aido" redaktorius, neva pa-siėmė to akto originalą ir vėliau jį perdavė Lietuvos prezidento kanceliarijos archyvo viršininkui

(nukelta į 7 psl.)

atlanta IE, Inc.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ.

MARCH 1997
SCHEDULE

MCH 6 THURS	KEARNY, NJ	11 - 12 NOON
MCH 6 THURS	PATERSON, NJ	1 - 2 PM
MCH 7 FRI	PHILADELPHIA, PA	11 - 12 NOON
MCH 7 FRI	BALTIMORE, MD	4 - 5 PM
MCH 11 TUES	PUTNAM, CT	11 - 12 NOON
MCH 13 THUR	NEWARK, NJ	11 - 12 NOON
MCH 15 SAT	BROOKLYN, NY	12 - 1 PM
MCH 18 TUES	NEW BRITAIN, CT	11 - 12 NOON
MCH 18 TUES	NEW HAVEN, CT	2 - 3 PM
MCH 18 TUES	WATERBURY, CT	4 - 5 PM
MCH 20 THUR	KEARNY, NJ	11 - 12 NOON
MCH 20 THUR	PATERSON, NJ	1 - 2 PM
MCH 21 FRI	PHILADELPHIA, PA	11 - 12 NOON
MCH 27 THUR	NEWARK, NJ	11 - 12 NOON
MCH 28 SAT	BROOKLYN, NY	12 - 1 PM

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$490 r.t.

One way to Vilnius \$320

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

MES SIŪLOME
PIGIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ
IŠ BET KOKIOS VIETOVĖS
AMERIKOJE AR KANADOJE

Ferrante Travel Center

135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650

(800) 654-2432

(201) 592-8780

KUR YRA NEPRIKLAUSOMYBĖS PASKELBIMO AKTO ORIGINALAS

(atkelta iš 6 psl.)

Pijui Bielskui. Manoma, jog 1940 m. birželio 15 d., Raudonajai Armijai okupuojant Lietuvą, jis pasiėmė šį aktą iš archyvo ir iki pat savo mirties, 1958 metų, niekam neatidengė paslapties, kur jis yra paslėptas. Dar ir šandien neaišku, ar tai buvo paties akto originalas, ar tik originalo pirmoji nuotrauka, padaryta akto pasirašius.

Tokiai padėčiai susiklosčius, būtų įdomu išgirsti ir kitų versijų dėl to akto originalo likimo!

Lietuvių Šv. Kazimiero kolegija Romoje

(atkelta iš 4 psl.)

buvo nemažai klierikų ir kunigų. Regensburge gyvenantys lietuviai vyskupai V. Brizgys ir V. Padolskis, kurie rūpinosi klierikų reikalais Vokietijoje, sudarė sąlygas 84 klierikams apsigyventi Eichstätto seminarijoje. Dar prieš baigiantis karui, vyskupai V. Brizgys ir V. Padolskis per nuncijų arkivyskupą Orseną, tuo metu gyvenantį Eichstätt, siūnė Popiežiui prašymą leisti lietuviams klierikams atvykti į Romą studijoms. Teigiamas Šventojo Sosto atsakymas Eichstättą pasiekia tik karo pabaigoje. Popiežius Pijus XII pritarė klierikų atvykimui į

Romą ir tam tikslui skiria materialinę paramą.

1945 metų pabaigoje vyskupai nutaria siūsti į Romą 20 klierikų ir keletą jaunų kunigų. Atvykus į Romą, iš pradžių teko apsigyventi Tėvų Marijonų vienuolyne, vėliau - Pietų Amerikos kolegijoje.

1945 m., lankydami Romoje, Kauno arkivyskupas metropolitą J. Skvireckas ir vyskupą J. Bučys susitinka su marijonų tėvu Vaitkevičiumi, kunigu P. Petraičiu (buvusiu Kauno seminarijos rektoriumi), kunigu L. Tulaba (buvusiu Vilniaus seminarijos rektoriumi), ir konkrečiai aptaria, kaip įkurti lietuviškus namus seminaristams ir kunigams Romoje. Lemiamą vaidmenį steigiant lietuvių kolegiją suvaidino kardinolas G. Pizzardas. Jo dėka iš Vokietijos atvykę klierikai ir kunigai galėjo prisiglausti Pietų Amerikos kolegijoje. Jo paskatintas ir remiamas, kunigas L. Tulaba (vėliau - ilgametis kolegijos rektorius) imasi ieškoti būsimai kolegijai tinkamo pastato ir 1946 metais gruodžio 2 d. pasirašo pirkimo aktą. Taip anksčiau seserims klarisėms priklausęs pastatas tampa lietuvių nuosavybe. Visas pirkimo išlaidas 1947 m. padengia kunigas A. Briška.

1949 metais liepos mėnesį atsiranda proga pirkti mažą vasaros vilą Ponte Lucano prie Tivolio. Tivolis yra mažas miestelis apie 30 km į rytus nuo Romos. 1959 metais liepos 9 d. kolegija įsigyja antroje gatvės pusėje esantį namą, kuris savo architektūra yra simetriškas kolegijos pastatui, nes šie du namai buvo pastatyti to paties grafo dviejų savo sūnams. Naujai pirktas pastatas pavadinamas Villa Lituanica. Tai svečių namas - pensionatas. Prie šio pastato 1967 m. buvo dar pristatytas naujas šiuolaikinis pastatas, taip pat skirtas svečiams.

Tokia sudėtinga, pilna įvykių, o kartu ir gausi Dievo malonių, lietuvių kolegijos Romoje atsiradimo istorija. Kai kuriais istorijos momentais ji labai panaši ir į mūsų tautos nueitą kelią, nes tai dalis mūsų tautos istorijos.

Sovietinės okupacijos metais iš Lietuvos tik nedaugeliui pavyko savo teologines žinias pagilinti Romoje ir gyventi lietuvių kolegijoje. Tais sunkiais metais čia apsigyveno kitų tautų klierikai ir kunigai, studijuojantys Romos universitetuose. Tik 1990 metais rugpjūčio mėnesį į kolegiją vėl suvažiavo klierikai ir kunigai iš visų Lietuvos vyskupijų.

Ilgus metus lietuvių kolegijai vadovavo vienas iš pagrindinių šios įstaigos steigėjų - prelatas L. Tulaba. Pastaruoju metu kolegijai vadovauja buvęs jos auklėtinis prelatas Algimantas Bartkus. Neretai atvykstantys iš Lietuvos žmonės šią kolegiją deramai vadina maža Lietuvos salele, nes be galo miela, atvykus į tolimą šalį, atrasti jaukius lietuviškus namus, kur skamba lietuviškas žodis, o į dangų kylantys du bokštai byloja apie nelengvą, bet garbingą mūsų tautos praeitį ir kartu apie atgimstantį Lietuvos ryšį su Amžinuoju miestu.

Švento Kazimiero dieną Vilniuje galima nusipirkti margaspalvių verbų.
V. Kapočiaus nuotr.

Varšuvoje įkurta Čiurlionio vardo draugija

Varšuvoje įkurta Mikalojaus Konstantino Čiurlionio mokslo ir kultūros draugija. Ją įkūrė Lietuvos ambasada Lenkijoje ir Lenkijos Lietuvos bičiulių klubas. Draugijos pirmininke išrinkta lenkų publicistė Jadvyga Siedlecka. Katinama populiarinti M.

K. Čiurlionio kūrybą, rengti jo muzikos vakarus, kaupti archyvinis dokumentus, susijusius su M. K. Čiurlionio gyvenimu ir kūryba. Dar kartą buvo aptarta galimybė įkurti Varšuvoje Lietuvos informacijos ir kultūros centlą.
LR

MIRTIES PRANEŠIMAS

A. † A.

Inž. VYTAUTAS DIDŽIULIS

Mirė š. m. vasario 27 d., sulaukęs 83 metų amžiaus. Gyveno Fort Lauderdale, FL.

Velionis buvo pašarvotas kovo 1 d. laidojimo namuose (4061 No. Federal Hwy. Ft. Lauderdale, FL). Atsisveikinimas įvyko kovo 2 d., 5 val. vak.

Palaidotas kovo 3 d. tokia tvarka: iš laidojimo namų 9:30 val. ryto velionis buvo nulydėtas į Assumption bažnyčią, 2001 So. Ocean Blvd., kur buvo aukojamos mišios. Po mišių palaidotas mauzoliejuje. Dėkojame giminėms, draugams ir pažįstamiems už dalyvavimą atsisveikinime ir laidojime.

Nuliūdę

žmona Jadvyga, dukros Vida ir Milda su šeimomis, brolis Algirdas su šeima.

Jei kas norėtų aukoti velionio atminimui, šeima pageidauja, kad aukos būtų nukreiptos labdaros organizacijoms.

A. † A.

BRONIUI SUTKUI

mirus, jo žmonai Vandai, jo dukrai Virginijai ir vyrui Anatoliui Butams, jų vaikams Vilijai ir Arui ir vaikaičiams reiškia meilę užuojautą ir kartu liūdime.

Diana ir Kazimieras Čampės
Nerija ir Romas Kasparai
Regina ir Edvardas Bačanskai
Rima ir Jonas Bačanskai
Dalė ir Algis Lukai

A. † A.

MARIJAI NOREIKIENEI BORTKEVIČIŪTEI

mirus, gilią užuojautą reiškia jos vyrui Leonui, jų dukrai Rūtai, jos broliui Jonui su šeima ir kartu liūdime.

Jonė ir Vytautas Staškai
Janina Staškutė
Vladas Staškus

Lietuvių Moterų Federacijos Garbės Pirmininkei

A. † A.

MARIJAI NOREIKIENEI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia jos vyrui Leonui, dukrai Rūtai su šeima, broliui Jonui Bortkevičiui ir visiems giminėms ir artimiesiems.

Lietuvių Moterų Klubų Federacija
ir LMKF New Yorko Klubas

DEMOKRATIJOS PAMOKOS

(atkelta iš 3 psl.)

ti kaltės įrodymai. Sunku būtų suprasti, kad asmeni, su įkalčia sulaukta nusikaltimo vietoje, teismas išteisintų. Gali būti pripažintas kaltu teisiamausias palestas, nes Baudžiamasis kodeksas numato ne vien tik laisvės atėmimo bausmę.

Pasitikėjimo stygius

Iš patirties žinome, ką reiškia žmogui netekti pasitikėjimo. Tada prie jo limpa bet koks nešvarumas. Ar nėra šitaip atsitikę mūsų teisininkų šeimai? Turbūt mus slegia buvusios sistemos palikimas, kai teisininkas buvo represinio aparato dalis. Išliko toks mąstymo stereotipas ir dalyje visuomenės: iš teismų reikalaujama kovoti su nusikalstamumu, o ne vykdyti teisingumą. Dėl beatodairiško teismų puolimo neigudusiam skaitytajui gali susidaryti nuomonė, kad dėl išaugusio nusikalstamumo kalti teismai. Atseit visi kiti dirba gerai, o štai teisėjai paleidžia nusikaltėlius. Antai Lietuvos konfliktų prevencijos centro surengtoje tarptautinėje konferencijoje, kurioje buvo dalyvavę Lietuvos ir kitų šalių patyrimu, sukaupę reguliuojant socialinius konfliktus, nagrinėjamas tolerancijos problemos, konfliktų prevencijos ir reguliavimo būdai, bendradarbiavimo kultūra. Teisės instituto direktorius Antanas Dapšys sakė, kad, esant stabiliam visuomeniniam gyvenimui šalyje, nusikalstamumo lygis taip pat būna stabilus, o socialinių krizių, radikalių permąstymų laikotarpiais nusikalstamumas padidėja. Jis teigė, jog kriminologai dar sovietinės "perestrojkos" laikais prognozavo artėjančią nusikalstamumo bangą Lietuvoje. Taigi nusikalstamumas padidėjo dėl objektyvių priežasčių. Dėl to ne teismai kalti. Tačiau žmonių reiškia kritika ne be pagrindo. Jie pasigenda pilietiškumo (ne partiškumo), daugiau iškilų asmenybių, idealizmo, principingumo, orumo, profesinės etikos etc. Pastebima, kad kai kurie jauni žmonės (ne tik teismuose) teisininko profesiją yra pasirinkę dėl geresnės padėties ir geresnio duonos kėsnio, o ne dėl to, kad tarnautų visuomenei. Be aukštesnių idealų įsisąmoninimo teisininkai pasitikėjimo neatgaus, o be pasitikėjimo vyks su visuomene ne diskusija, o kaltinimų ir atsikirtimų batalijos.

Kritikos kryptis ir saikas

Atsargiai turėtume vertinti teisę bei teisininkus Lietuvoje. Teismai funkcionuoja, ir žmonės gali į juos kreiptis. Tai savaime yra vertybė. Nepaneigiant galimų korupcijos atvejų, turėtume ir pasidžiaugti, kad piliečiai gali dabar teismuose ginčyti pareigūnų ir kolegialių valdymo institucijų veiksmus ir neretai bylas laimi. Teismų nepopuliarumas atsiranda dėl objektyvių ir subjektyvių priežasčių. Vienoje paskaitoje pabandžiau tas priežastis išvardyti. Žinoma, tas išvardijimas nėra išsamus, bet visgi.

1. Teismai baudžia. Kad ir pagrįstai nubaustam asmeniui teismas vargu ar yra maloni įstaiga.

2. Teismai sprendžia ginčus. Viena ar kita ginčo šalis sprendimu lieka nepatenkinta, nes jų reikalavimai dažniausia yra diametraliai priešingi. Retai šalys teisme susitaria geruoiu. Jei nepatenkintasis kreipiasi, pavyzdžiui, į žurnalista ir šis rašinyje išdėsto tik jo argumentus, tai skaitytajui tikrai atrodo, kad teismas pasielgė neteisingai.

3. Teismai klausia tik įstatymo (Konstitucijos 109 str.). Jei įstatymą leidėjai priima nepopuliarus įstatymus, tai ir teismas tampa nepopuliarus.

4. Teismai nėra malonės ar socialinės pagalbos institucija. Pavyzdžiui, žmogus pasiskolinęs pinigų ir įkeitė butą. Pinigus prarado (gal nepavyko verslas ar dar kas nors atsitiko). Ar gali tokiu atveju teismas nepatenkinti paskolos davėjo ieškinio net tuo atveju, jei paskolos gavėjas su šeima atsidurtų gatvėje? Negali. Arba: ar gali teismo antstolis išieškoti indėlį iš banko ar akcinės bendrovės, jei šie bankrutavo, o indėlio garantijos nebuvo nei įstatymu, nei šalių susitarimu numatytos?

5. Teismai nagrinėdami bylas, laikosi privalomų ne tik materialinės teisės, bet ir proceso normų. Teisėjas ne visuomet gali elgtis taip, kaip jam pačiam norėtųsi, todėl apeliavimas ir teisėjo sąžinė ne visada yra tas dalykas, dėl kurio jis galėtų priimti apelianto norimą sprendimą.

6. Kitų teisės saugos institucijų tiesioginiai ir netiesioginiai bandymai pridengti savo nekompetentingumą, suverčiant kaltę teismams.

7. Kai kurių asmenų nepajėgumas pripažinti savo kaltę ar argumentų stoką. Tokiu atveju lengviausia pasiteisinti sakant, kad teismas papirktas.

Tiesos ieškojimas yra bene pats sunkiausias dalykas. Jis tęsiasi nuo Kaino ir Abelio laikų ir tęsiasi iki gyvuos žmonių. Todėl visi turime ne tik teisę, bet ir pareigą apie tai kalbėti ir rašyti.

Puikus koncertas

Šio mėnesio kovo 15 d. Šv. Petro ir Povilo parapijos sveitainėje, 216 Ripley Place, Elizabeth, New Jersey, bus rengiamas didžiulis balius grojant "Reeds, Rhythm and All That Brass", nuotaikingai 1940 m. laikotarpio muzikai grojant 17 instrumentų orkestrui. Jie nemažai gavo komplimentų šioj apylinkėj, nes labai sugeba interpretuoti muziką iš "Swing Era" Glen Miller, Tommy Dorsey, Artie Shaw, Benny Goodman, Harry James ir t. t. Šis vakaras prasidės 6:30 val.

Nepamirštamas "Antrosios jaunystės" pobūvis

(atkelta iš 5 psl.)

dainos: "Joninės" (komp. nežinomas, žodžiai A. Keliuočio); "Sugrįžau" (muz. A. Motuzas, žodž. S. Žlibino); "Laumės juosta" (muz. M. Vaitkevičiaus, žodž. E. Juškevičiaus); "Jaunystė" (muz. M. Vaitkevičiaus, žodž. S. Žlibino); "Kur tas šaltinėlis", liaudies daina, kurią pamainom su choru solo dainavo devintą dešimtį įpusėjęs kun. L. Musteikis, ir dainavo puikiai! Choras užbaigė muz. J. Švedo "Subatėlė". Išskyrus linksmą "Subatėlė" ir gal dar vieną, repertuaro dainos buvo liūdnykios. Bet "antrosios" ir "trečiosios" jaunystės atlikėjams buvo lengvai įkandamos, gražiai nuskambėjo ir gausių publikos katųčių pelnė. Panaši programa būdavo ir ankstesniuose choro tradiciniuose renginiuose: Ji visus gerai nuteikė, bet per daug nenustebino.

Didelę staigmeną publikai padarė iš New Yorko specialiai atvykęs Joe Thomas, o čia partnerė pasitelkęs Eleną Žebertavičienę. Pasirodo, svečio esama mūsų telkinio gyventojų, aktoriaus Vinco Žebertavičiaus pusbrolio, o prieš porą metų jis Kennebunkporte, ME, susipažinęs su mūsų Elenute ir išgirdęs ją dainuojant. Kadangi Joe Thomas New Yorko lietuviams, "Darbininko" skaitytojams, gerai pažįstamas, jo biografijos nepasakosiu. Save kelių minučių kalbė

lietuviškai prisistatęs ir Elenute išgyręs, pats akompanuodamas, leido Elenutei atlikti šias dainas: "Lauksiu tavęs ateinant" (muz. A. Raudonikio, žodž. J. Lapašinsko); "Šilagėlė mamai" (muz. P. Kazlauskio); "Tau" (muz. B. Vinton, žodž. lietuvių kalba St. Povilaiciū); ir "Ruduo" (nežinomo aut. daina iš Lietuvos). Kiekvieną solo dainą, kartais su dueto intarpais, lydėjo publikos didžiausios ovacijos. Kelinti metai po porą mėnesių čia praleidusia, o pereitą rudenį "suvisam parėjusia" Eleną Žebertavičienę taip atsiveriant išgirdome pirmąjį kartą. Jos solo pasirodymai ir duetai su kitais pajėgiais mūsų telkinio dainininkais bus visada laukiami. Kalbant apie Joe Thomas, tai jo vaidmuo šiame pobūvyje pasibaigė tik arti vidurnakčio, paskutiniams entuziasams skistantis. Jis su savo akordeonu bei elektroniniais prietaisais beveik be pertraukų vadovavo vakaro šokių programai. Jo šokių muzika, perpinama visokiais žaidimais, daugumą svečių vis laikė šokių aikštelėje, ne kėdėse...

Vertas paminėti programos lankstinuką puošiantis dail. Stasės Macienės piešinys, lietuviškas žemos vaizdelis su kopyltulpiu bei tautine juosta. Tokio puošnaus lankstinuko daugelis nešmes, o pasiliks kaip suvenyras.

Vaišėmis, kaip visada, pasirūpino energingoji Viktorija Dėdienė su talkininkėmis, o baru - Albertas Kvečas.

Švento Floriano skulptūra Rumšiškių buties muziejus.
V. Kapočiaus nuotr.

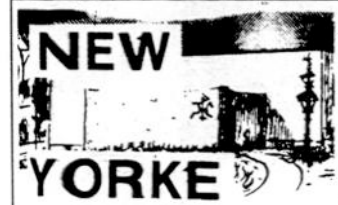
Užsisakydami

DARBININKĄ

Jūs remiate lietuvių

Amerikoje

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: 103517,1071@compuserve.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Vysk. Paulius Baltakis, OFM, vasario 25 d. išskrido į Floridą. Ten jis pravedė rekolekcijas vasario 26 d. - 27 d. - Daytona Beach; kovo 1 d. - 2 d. - Juno Beach. Rekolekcijas dar praves kovo 8 d. - 9 d. Pampano Beach; o kovo 16 d. - Miami. Į New Yorką grįžta kovo 21 d.

Pavasaris į New Yorką šiemet atėjo anksti - vasario 27 d. temperatūra pakilo iki 72 F ir sumušė ligšiolinį rekordą, kuris buvo 65 F.

Vaidotas Žukas, kandidatas į Lietuvos prezidentus, tapytas bei Lietuvos katalikų radijo vadovas, drauge su savo rėmėju Lietuvos Seimo Krikščionių demokratų frakcijos nariu Algirdu Patacku nuo vasario 20 d. iki vasario 27 d. lankėsi New Yorke. Buvo apsistoję pranciškonų vienuolyne, kur juos draugiškai globėjo vienuolyno viršininkas Tėv. Pr. Giedgaudas, OFM, ir "Darbininko" redaktorius Julius Keleras. Čia dalyvavo susitikimuose su lietuviais, dalijosi savo planais, atsakė į gausius klausimus, liečiančius Lietuvos teises, ekonomines bei politines problemas. Dalyvavo Laisvės Žiburių radijo programoje. Vasario 27 d. svečiai išvyko į Chicago susitikti su vietiniais lietuviais - būsimaisiais Lietuvos prezidento rinkėjais.

Juozas Belickas, gimęs 1920 m. kražiuose, Lietuvoje, gyvenęs Woodhaven, NY, mirė š. m. vasario 25 d. Parkway ligoninėje. Buvo pašarvotas Shalins laidojimo koplyčioje. Atsisveikinimas įvyko vasario 28 d. Kovo 1 d., po mišių Apieškimu par. bažnyčioje, sudegintas Fresh Pond krematoriume. Pagal velionio testamentinį pageidavimą, pelemai bus pervežti į Lietuvą ir palaidoti jo motinos kape.

Liko giminės Lietuvoje, o Amerikoje daugybė draugų.

Laidotuviams rūpinosi iš Rockford, IL, atskridę geri draugai dar iš Vokietijos laikų - Jonas ir Onutė Keraminai.

"Darbininko" 1997 metų spalvoto kalendoriaus dar yra likę. Kas kalendoriaus negavė, arba norėtųmė užsakyti daugiau, praneškite administracijai.

Andrius Kuprevičius, žymus pianistas, mirė vasario 27 d. Clevelande, sulaukęs 76 metų amžiaus.

Algirdas Mitkus, Baltics Tours savininkas Bostone, mirė kovo 2 d.

Kultūros Židinio kavinė, surengta Vasario 16-sios minėjimo proga, davė rekordinį pelną - 1,380 dol. Tai dėka nepailstamų darbuotojų. Štai jie: R. Bork, A. Česnavičius, I. Gvildienė, A. Jankauskas, J. Jankauskas, V. Jankauskienė, Z. Jankauskaitė, I. Jasaitienė, M. Klivečkienė, A. Marijošienė, V. Matusaitienė, R. Miklienė, A. Petraitienė, P. Petraitis, O. Povilaitytė, J. Senken, R. Vedeckienė, I. Vilgalienė, J. Vytuvienė, M. Žukauskienė ir A. Žukienė. Sekanti Kultūros Židinio kavinė vyks sekmadienį, gegužės 5 d.

IX PLJK-o, kuris vyks 1997 m. liepos mėnesį, organizacinis komitetas praneša, kad registracijos laikotarpis pratęsiamas iki kovo 11 d. Atstovai ir dalyviai registruojasi: P. O. Box 283, Manhasset, NY 11030 (tel. 516 358-6103). Dėl daugiau informacijų apsilankykite Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso "Web site": <http://home.earthlink.net/~PLJK/>, arba siųskite e-mail: PLJK@earthlink.net.

Lietuvių Fondas praneša, kad prašymai Lietuvių Fondo 1997 metų švietimo, kultūros paramai ir įvairioms lietuvių projektams turi būti atsiųsti. Lietuvių Fondui ne vėliau kaip iki š. m. kovo mėn. 15 d. Prašymai studentų stipendijoms turi būti atsiųsti iki balandžio 15 d. Prašymų anketos Lietuvių Fondui turi būti grąžintos paštu arba įteiktos Lietuvių Fondo raštiniame asmeniškai. Faksu (FAX) atsiųstos anketos nebus svarstomos. Prašymų anketos lietuvių paramai bei studentų stipendijoms yra gaunamos šiuo adresu: Lietuvių Fondas, 14911 127th Street, Lemont, IL 60439. Telefonas (630) 257-1616.

Darius ir Jolanta Musteikos, žinomi pramoginių šokių šokėjai, vasario 26 televizijos 13-tame kanale dalyvavo Championship Ballroom Dancing 97 programoje ir laimėjo trečią vietą.

"Sauja medaus", 1996 metais Lietuvių Rašytojų Draugijos premijuota knyga, kurios autorius Julius Keleras, gaunama "Darbininko" administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY, tel. 718 - 827-1351. Kaina - 12 dol. su persiuntimu.

Kelionių agentūra Vytis pradėjo skelbti 1997 m. pavasario ir vasaros kelionių į Vilnių kainas. Žiūr. 6-tą puslapį.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ NEW YORKE

Paulius Jurkus

(Pabaiga. Pradžią Nr. 9)

Sveikinimo kalba

Anksčiau būdavo eilė sveikinimo kalbų. Dabar tik viena. Dr. Oskaras Jusys, Lietuvos respublikos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Jungtinėms Tautoms, prisiminė vasario 16-osios akta, kuriuo buvo atstatyta Lietuvos nepriklausomybė. Lietuvos valstybingumas, siekiantis 700 metų, vasario 16-tą buvo atstatytas. Ši data svarbi visiems lietuviams. Dabar po 50 metų okupacijos vėl reikėjo atstatyti nepriklausomybę. Abi tos datos svarbios. Lietuva turi būti nepriklausoma. Kalbėjo apie Europos sąjungą, NATO išplėtimą, kad į NATO būtų priimta bent viena Pabaltijo valstybė. Tada bus užtikrintas Lietuvos saugumas.

Po šio sveikinimo programos vadovė pristatė svečius, kurie dar daug kam nepažįstami: tai misijos prie Jungtinių Tautų ir konsulato tarnautojai. Taip pat pradžioje buvo pristatyti ir vysk. P. Baltakis bei ambasadorius Anicetas Simutis.

Svečio paskaita

Kalbą pasakė svečias iš Chicago Jonas Pabedinskis. Jis ekonomistas, plačiai reikškes šioje srityje, važinėjo po įvairius kraštus. NAGRINĖJO PADĖTĮ, kaip Lietuva gali ekonomiškai išsilaikyti. Kas laukia Lietuvos ateityje. Jo kalba spausdinama "Darbininke" (šiam numerįje).

Naujas pianistas

Po 15-kos minučių pertraukos

koncertinėje dalyje pasirodė jaunas, vos 21 m., pianistas Gabrielius Alekna. Nugalėjęs įvairiuose tarptautiniuose, į New Yorką atvyko studijuoti garsioje Juilliard konservatorijoje, kadanigi laimėjo pilną šios konservatorijos stipendiją. Jau tas faktas daug pasako, kad jis yra daug žadanti pajėga.

Jo pajėgumą parodė šis koncertas. Su kokia rimtimi, įsijautimu jis paskambino sunkius sudėtingus kūrinius!

Pradėjo M. K. Čiurlionio kūryba. Tikėtasi, kad tai bus koks trumpas ir jau girdėtas kūrinys. Programoje buvo įrašyta "Jūra". Ką tai reiškia?

"Jūra" taip ir sukėlė mintis, gal čia kokio ištrauka iš Čiurlionio simfoninės poemos "Jūra". Taip ir buvo. Vėliau pianistas privačiai paaiškino, kad tai, ką jis skambino, jam davė jo profesorius Vytautas Landsbergis, kuris gerai pažino Čiurlionio kūrybą, daug apie ją rašė. Jis ir sudarė šią ištrauką, pritaikytą fortepionui.

Toliau pianistas paskambino kompozitoriaus Enrique Grenados kūrinių *El Fandango de Candil* iš "Goyescas"; Vytauto Bacevičiaus - *Kosminę poemą* op. 65, Franz Liszt - *Vengrišką rapsodiją* nr. 12.

Visi kūriniai sunkūs, reikalauja įsijautimo, geros technikos. Visa tai turi šis kylantis, jaunas pianistas. Tegu tik sekasi jam. Tegu neužmiršta, kad ir talentą reikia tobulinti dideliu darbu.

Šiemet lietuvių jaunimas rengia savo kongresą Washingtonė,

New Yorke ir Bostone - Cape Code. Apie tai kalbėjo šio renginio pirmininkas Tomas Matusaitis.

Išneštos vėliavos. Baigiamąjį žodį turėjo tarti Amerikos Lietuvių Tarybos New Yorko skyriaus pirmininkas Vacys Steponis. Jam susirgus, žodį tarė skyriaus narė dr. Marija Žukauskienė, padėkodama programos dalyviams ir publikai už atsilankymą ir už aukas. Aukų gauta per 5000 dol. Tikslią sumą praneš vėliau rengėjai.

Baigiamosios pastabos

Visa minėjimo programa užtruko tik 2 val. 27 minutes. Tai didelė pažanga, o juk buvo tokių minėjimų, kad ir 4 valandų buvo per mažai. Publikos buvo apie 300 (Kavinė pardavė 270 pietų porcijų).

Salę ir sceną papuošė Ramutė Česnavičienė. Išleista skoningai sutvarkyta programa.

Reikia pasidžiaugti, kad į minėjimą įsijungia ir naujieji ateiviai, jų atsilankė nemažai. Visi jaučia, kad čia lietuvių židinis.

Po programos dalis išskubėjo namo, o kavinėje dar vakarieniauta ir svečiuotasi ilgesnį laiką.

Lietuvos nepriklausomybės minėjimą drauge rengė trys organizacijos: Tautos Fondas, Amerikos Lietuvių Tarybos New Yorko skyrius ir JAV LB New Yorko apygardos valdyba. Pirmininkauja iš eilės. Kitais metais minėjimu rūpinsis ALTos NY skyrius.

TAUTOS NEPRIKLAUSOMYBĖ GLOBALINĖJE APLINKOJE

(atkelta iš 5 psl.)

per aukštą lygį savos kūrybos. Išnaudoję dabartinį daugumos nusistatymą atgaivinti įvairius lietuviškus papročius, remti aukšto lygio kultūrininkus, siekti jaunimui atgauti tautišką ir religinį idealizmą. Tai galimybės išlaikyti kultūrinį savitumą sutarptautejančioje aplinkoje. Pagaliau jaunuolis greit gali suprasti, kad būdamas aukštos kultūros, bet kartu ir propaguojas savitą išraišką, jis pasidaro įdomus, išskirtinis ir kažką ypatingo turintis, kuomet visa aplinka pilkėja ir niveliuojasi.

Dr. Albertas Šimenas (Ekonomikos reforma Lietuvoje, 1996) pastebėjo, kad 1994 metais 12% visų dirbančiųjų Lietuvoje turėjo pradinį išsilavinimą, o beveik pusė visų dirbančiųjų - aukštąjį arba aukštesnį. Dauguma dirbančiųjų gyvena Lietuvoje yra baigę aukštesnės arba aukštesnės mokyklos, technikumus. Tai tiesiog neįtikėtinais aukštas mūsų krašto darbo jėgos išsimokslinimo lygis. Tai tikras smegenų kapitalas, kuris tačiau dar tinkamai nenaudojamas ir nebus panaudotas be piniginių kapitalo.

Užtat einant į Europos Ekonominę Bendriją ir neišvengiamai atsivėriant į globalinę aplinką su jos galimybėmis ir konkurencija, Lietuva vietoje ekonomiškai negali stovėti. Jau penki ar šeši metai kaip kalbama ir kalbama apie investicijų pritraukimą, o tam sąlygų vis nesudaroma. Kalbama apie privačios iniciatyvos ugdymą, o mokesčiai dar vis per aukšti kad naujos pramonės kurtųsi. Dar neturime masinės "smegenų" emigracijos. Bet ji gali greit prasidėti, kada specialistai nustos vilties pamatyti mūsų krašte pagaliau jiems atsi-veriančias galimybes.

Kaip nežūrėti į dabartinę krašto ekonominę padėtį, gali tvirtinti, kad jos ateitis yra mūsų pačių valdžios ir piliečių rankose. Drastiškos ir efektingos reformos galimos kad ir šiandien. Darbo našumą galima pradėti kelti kad ir rytoj.

Sudaryti rimtas sąlygas užsienio investicijoms galima greit. Turime keletą pramonės rūšių, kuriose dirba nagingi ir išsimokslinę tar-

nautojai. Pagerinus įrengimus, atsivežus naujų mašinų galima koncentruotis į specialius gaminius pasaulinėms rinkoms. Tuo tarpu, jei užsiversim miltų sienomis, mūsų gamyba nedarys progreso ir kraštas vegetuos.

Globalinės ekonomikos aplinkoje, kaip ir kultūrinės, mes išsilaikysime ir klestėsime, jei pasiseks greit pradėti ir įsivertinti versluose ir gamyboje ten, kur turime savitesnę padėtį. Pavyzdžiui, dar nepraėdėta kaip reikiant išnaudoti geografinę mūsų padėtį tarp Vakarų ir buvusios Sovietijos - mėginimų būta, bet rezultatai dar labai menki. Išskyrus tai, kad prieš keletą metų lietuviai pasirodė kaip labai apskrūs pirkliai dirbdami su Rytai ir siunčiant metalus į Vakarus. Padėtis pasikeitė toje srityje, bet dar neišnaudojamos kitos galimybės tapti tarpininkais.

Kada turėsime pramonę ir verslui patrauklią dirvą, atsiras ir pinigų iš užsienio. Keli metai prarasti, pasaulio dėmesys nūsiskuto kitur. Bet dar galimybių yra tam, kad pastangos būtų nukreiptos į ypatingesnių gaminių pramonę, ypatingesnių žemės ūkio produktų auginimą, į tokią veiklą, kuri mums duotų galimybę konkuruoti globalinėje rinkoje.

Sau ir kitiems įrodėme savo atsparumą žiauriai brukamai kitiems priklausomybei. Dabar laisvoje idėjų, kultūrų ir gaminių pasaulinėje rinkoje turime gudriai ir darbščiai veikti. Reikia ryžto, reikia metodologijos ir iniciatyvos. Neseniai mūsų tautiečiai parodė, kad turi didelių sugebėjimų verslui, atsirado iniciatyva. Užtat valdžiai reikia tik paruošti tam dirvą - bet švarią dirvą, be piktžolių, o su trąšomis tokia sąžiningai veiklai.

Vilkimės tad, kad lietuviai, turėdami meilę savitumui ir tautiškam identitetui, atviromis akimis ir planingai eis į globalinę aplinką, jos nebijodami, jokie gerai pasirodydamas tiek kultūrinėje, tiek ekonominėje plotmėje. Tada jis galės jaustis nepriklausomas ne tik valstybiškumu, bet ir lietuvišku savitumu.

Onutė Dzetaveckas, Woodhaven, NY, kiekvienais metais paremdavo "Darbininką" didesne auka, o šiemet apmokėjo prenumeratą su 100 dol. Mielai rėmėjai nuoširdžiai dėkojame už dosnią auką ir mūsų spaudos stiprinimą.

Zigmas Raulinaitis, Marahawkin, NJ, kasmet apmokėdavo prenumeratą su 100 dol. čekiu, o šiemet tą mokesį padidino iki 130 dol. Mielam nuolatiniam rėmėjui nuoširdžiai dėkojame už dosnią paramą "Darbininkui".

Rūta Graudušis Andries, Media, Pa, mūsų nuolatinė dosni rėmėja, ir šiemet atskubėjo "Darbininkui" į pagalbą, apmokėdama prenumeratą su 130 dol. čekiu. Nuoširdžiai dėkojame už tokią didelę paramą mūsų spaudai.

Liūtas Jurskis, Fair Haven, NJ, savo nuolatinį 100 dol. mokesį už "Darbininko" prenumeratą šiemet padidino iki 130 dol. Mielam skaitytojui nuoširdžiai dėkojame už dosnią paramą mūsų spaudai.

Bernardas Puras, Schererville, IN, kasmet prie prenumeratos mokesčio pridėdavo didesnę auką "Darbininkui" paremti, o šiemet prenumeratą apmokėjo su 100 dol. čekiu. Nuoširdžiai dėkojame paramą spaudai.

Jolita Birutis, Glen Ellyn, IL, ir šiemet, kaip kasmet, apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. Mielai nuolatinei rėmėjai nuoširdžiai dėkojame už dosnią paramą "Darbininkui".

Mary Žemaitis, MD, Leonia, NJ, kaip kasmet, taip ir šiemet, apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. Nuoširdžiai dėkojame dosniai nuolatinei "Darbininko" rėmėjai.

Kazys Ambrozaitis, MD, Chesterton, IN, kasmet paremdavo "Darbininką" didesne auka, o šiemet apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. Nuoširdžiai dėkojame už padidintą auką.

SKELBIMAI

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Telef. (516) 377-1401. (sk.)

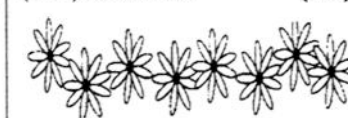
Reikalinga moteris, prižiūrėti du vaikus. Norėčiau gauti sąžiningą, tvarkingą, nerūkančią moterį, tarp 30 ir 50 metų, kuri myli vaikus. Skambinti: 1-518-372-6529. (sk.)

Moteris iš Lietuvos ieško darbo šeimoje. Kalba tik lietuviškai. Skambinti (718) 235-9531. (sk.)

Ieškau kambario New York - Manhattane. Esu 31 m. gydytojas iš Lietuvos. Turėsiu lankyti kursų Manhattane nuo kovo mėn. pradžios iki rugpjūčio mėn. pabaigos. Nerūkau, negeriu ir turėsiu daug studijuoti. Lešos ribotos. Jeigu turite kambarį arba galite kitaip padėti, prašome skambinti Robertui Urbanavičiui (203) 469-8365. (sk.)

Išnuomojamas kambarys vienam ar dviems asmenims. Arti gero susisiekimo, netoli paroduotųjų. Skambinti (718) 235-9531. (sk.)

Jei kas turėtų anglų ar lietuvių kalba knygų, kurių jau nebereikia, skambinkite tel. (718) 348-4709. (sk.)

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro pašto prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidas" vardu ir siųsti JAV įgaliojiminiui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 630 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo:

J. Budraitis, Norvale, NJ - 300 dol.;

Anne R. Baronas Colonia, NJ - 100 dol.;

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovas siuntinius vėl priims Brooklyne, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose, kovo 22 d., šeštadienį, nuo 12 val. iki 4 val. popiet.

Brooklyne mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis paims siuntinius iš namų.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims kovo 15 d., šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133.

ATLANTOS atstovas New Yorke yra Ramūnas, skambinkite minėtu telefonu ir susitarkite. Jis mielai paims Jūsų siuntinius iš namų.

"Darbininko" administracija nuoširdžiai prašo skaitytojų laiku pratęsti prenumeratą ar sumokėti atsilikusių mokesčių.

Skelbiamas "Darbininko" konkursas

"Darbininko" laikraštis skelbia atvirą, ugdantį krikščioniškus idealus konkursą "Ko tikėjosi iš Lietuvos Bažnyčios ir ką aš galiu duoti jai?"

Straipsnio ilgis nuo dvylikos iki penkiolikos dviguba interlinija mašinėle rašytu puslapiu.

Konkurso laureatams skiriamos šios premijos:

I premija - 300 dol.,

II premija - 200 dol.,

III premija - 100 dol.

Straipsniai turi būti gauti iki kovo 30 d. (pagal pašto antspaudą datą ant voko).

Kūriniai siunčiami konkursui įprasta tvarka, pasirašomi slapyvardžiu. Priedamas uždaras vokas, pasirašytas slapyvardžiu, o jo viduje yra autoriaus tikroji pavardė, vardas, adresas, telefonas ir autoriaus pastaba: "Leidžiu savo kūrinį išspausdinti DARBININKE".

Vertinimo komisija rankraščių konkurso dalyviams negražina. Siųsti šiuo adresu:

"Darbininko" novelės arba straipsnio konkursas
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207